КПСС XXIII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ОММАГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 83 (13.345).
12 АПРЕЛЬ 1966 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

СЪЕЗД ИШОНЧ БИЛДИРИБ АЙТАДИКИ, XXIII СЪЕЗД ИШЛАБ ЧИҚҚАН ЯНГИ ПЛАНЛАР МУВАФФАҚИЯТЛИ СУРАТДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ ВА БИЗНИНГ МАМЛАКАТИМИЗ КОММУНИЗМ ЙЎЛИДАН ОЛҒА ҚАРАБ ЯНГИ КАТТА ҚАДАМ ҚЎЯДИ.

(КПСС XXIII съезди резолюциясидан).

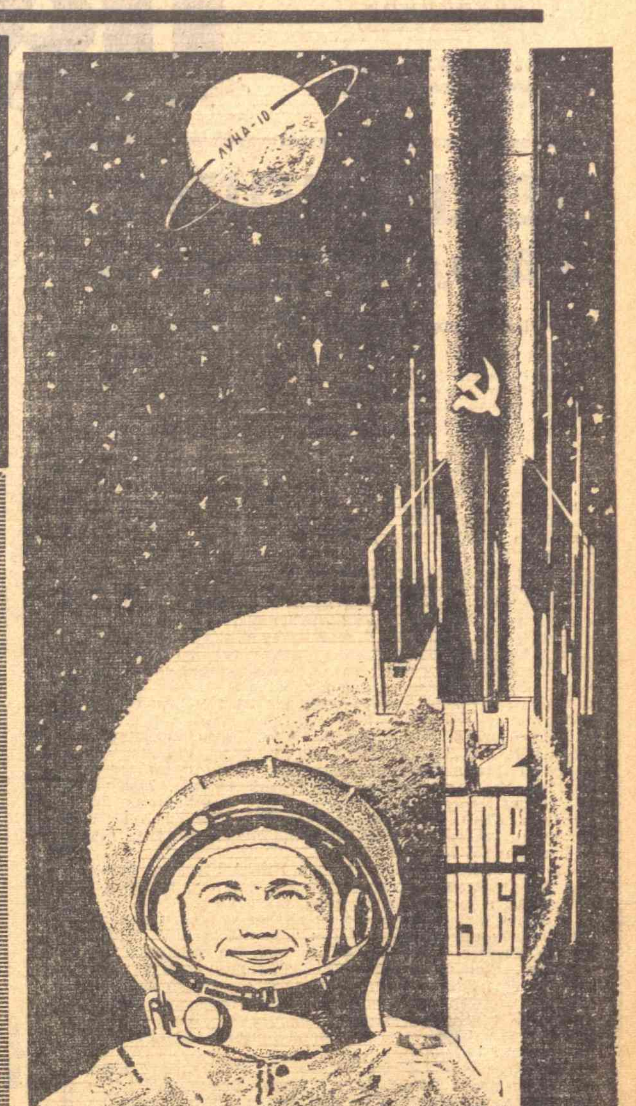

КОММУНИЗМНИНГ ЯНГИ ҒАЛАБАЛАРИ САРИ!

ПРАВДА

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съезди ўз ишини тамомлади. Съезд — партиямиз ва мамлакатимиз тарихида, халқаро коммунистик ҳаракатда муҳим босқични бошлаб берган жуда катта аҳамиятга эга воқеадир. Съездда совет коммунистларининг ўн икки миллионлик армияси вакиллари билан бирга 86 та коммунистик ва ишчи партияларнинг, шунингдек жаҳондаги миллий демократик ва социалистик партияларнинг делегациялари қатнашди.

Съезд КПСС Марказий Комитетининг ўртоқ Л. И. Брежнев қилган Ҳисобот докладини тинглаб ва муҳокама қилиб Марказий Комитетнинг сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини, шунингдек Ҳисобот докладида айтиб ўтилган таклифлар ва хулосаларни бутунича ва батамом маъқуллади. Съездда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан Директивалар кўриб чиқилди ва тасдиқланди, бу Директивалар тўғрисида ўртоқ А. Н. Косигин доклад қилди. КПСС Уставига қисман ўзгартишлар киритилди. АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси хусусида Баёнот қабул қилинди. Партиянинг марказий органлари якдиллик билан сайланди.

XXIII съезд партия сиёсий, иқтисодий, идеологик ва ташкилотчилик фаолиятининг энг муҳим масалаларини кўриб чиқди, совет халқининг қаҳрамонона меҳнатини якунлади, партиянинг яқин йилларга мўлжалланган сиёсий йўлини коллектив бўлиб ишлаб чиқди.

Съезд ички сиёсатимиз ва хўжалик фаолиятимизнинг навбатдаги беш йилга мўлжалланган асосий йўналишларини белгилаб берди. Партия мамлакатимизда коммунизм қуришда янги марраларга эришиш, бутун ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини кескин равишда ошириш, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини тўхтовсиз ўстиришни, Ватанимизнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлашни таъминлаш мақсадини олдимизга қўйди.

Съезд партиямиз ва давлатимизнинг ташқи сиёсат йўлини белгилаб берди. Совет ташқи сиёсати коммунизм қуриш учун энг қулай шарт-шароитни яратиб беришга, жаҳон социалистик системасининг қудратини мустаҳкамлашга ҳамда халқларнинг миллий ва социал озодлик учун курашини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга, тинчликни мустаҳкамлашга ва янги жаҳон урушининг олдини олишга, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини таъминловчи ленинча принципларни барқарор қилишга қаратилган сиёсатдир.

Съезд қабул қилган қарорлар партиямизни ташкилий ва ғоявий-сиёсий жиҳатдан тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлаш, коммунистларнинг авангардлик ролини ва топширилган иш учун масъулиятини ошириши, партия ташкилотларининг омма билан алоқасини кенгайтириши ва мустаҳкамлаши, бутун коммунистик қурилиш жараёнига раҳбарликни яхшилаши лозим.

Партиянинг олий органи коммунизм учун кураш ишига катта ҳисса қўшди. У партиянинг монолит жипслигини, қарашларнинг тўла бирлигини, КПССнинг марксизм-ленинизмнинг улуғ байроғига ҳамиша содиқлигини намойиш қилди.

Партия съездининг делегатлари партия ва давлатнинг бутун ҳаётига жуда катта ижобий таъсир ўтказган КПСС Марказий Комитетининг 1964 йилги октябрь, ноябрь Пленумлари, 1965 йилги март ва сентябрь Пленумлари қарорларини якдиллик билан маъқулладилар, ишнинг ленинча чинакам реалистик ва ишчанлик услубини барқарор қилишда бу қарорларнинг катта принципиал аҳамиятини қайд қилдилар. Ленинча услуб съезднинг ўзи учун ҳам характерли бўлди. Съезднинг бутун иши большевикча принципиаллик, юксак талабчанлик, ютуқлар ва камчиликларга сергаклик билан баҳо бериш, вазифаларни ҳал этишда ижодий йўл тутиш вазиятида ўтди. Съездда партиямизнинг революцион руҳи ва сиёсий етуклиги янги куч билан намоён бўлди.

XX—XXII съездлар белгилаб берган йўлга, КПСС Программасига асосланиб, партия совет халқини коммунизм қуриш йўлидан оғишмай бошлаб борди. Докладларда ва делегатларнинг нутқларида жамиятимиз тараққиётининг ёрқин манзараси намоён бўлди. Экономика, фан ва маданият соҳасида, халқ турмуши даражасини кўтаришда улкан ютуқлар қўлга киритилди. Асосий капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий мусобақада Ватанимизнинг позицияси кучайди. Совет жамиятининг асоси — ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқи, СССР халқлари дўстлиги, барча меҳнаткашларнинг партия теварагидаги жипслиги мустаҳкамланди.

Мана шуларнинг ҳаммаси партия сиёсатини бутун совет халқи тўла равишда қўллаб-қувватлаётганлигини, партия мамлакатимизни бошлаб бораётган йўл бирдан-бир тўғри ленинча йўл эканлигини кўрсатиб турибди.

XXIII съезд партия ва халққа коммунистик қурилиш йўлида янада олға боришнинг кенг истиқболларини очиб берди. Янги беш йиллик план коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлаш учун курашда муҳим босқич бўлади.

Беш йилликнинг асосий иқтисодий вазифаси шундан иборатки, фан ва техниканинг муваффақиятларидан ҳар томонлама фойдаланиш бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни индустриал ривожлантириш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш асосида саноатни янада анча ўстириш, қишлоқ хўжалигини муттасил, тез суръатлар билан ривожлантириш ва шу туфайли халқ турмушининг даражасини анча юксалтиришга, барча совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондиришга эришиш таъминланиши лозим.

Беш йиллик планлари буюк ва жозибадор планлардир. Барча моддий ишлаб чиқариш тармоқларининг жами маҳсулоти ҳар йил ўрта ҳисобда етти процентдан зиёдроқ кўпая беради. Саноат маҳсулотининг ҳажмини бир ярим баравар чамаси кўпайтириш мўлжаллаб қўйилди. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга биринчи даражада аҳамият берилади. Реал даромадлар аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 1.3 баравар чамаси кўпаяди.

XXIII съезднинг янги беш йилликка доир Директиваларини партия чинакам чуқур илмий асосда ва аниқ ҳисоблаб ишлаб чиқди. Хўжаликни юритишнинг янги системасига ўтиш беш йиллик планни бажаришнинг энг муҳим шартларидан бири бўлади.

«Съезд партия, совет ва хўжалик ташкилотлари зиммасига, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг Ҳисобот доклади юзасидан қабул қилинган резолюцияда,— партия ишлаб чиққан ва тармоқларни марказлаштирилган тартибда бошқаришни иттифоқдош республикаларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш билан қўшиб олиб боришни, хўжаликка раҳбарлик қилишда иқтисодий методларнинг ролини кучайтиришни, планлаштиришни тубдан яхшилашни, корхоналар коллективларининг хўжалик мустақиллигини ва ташаббускорлигини кенгайтиришни, уларнинг ўз фаолиятлари натижаларидан моддий манфаатдорлигини оширишни кўзда тутувчи иқтисодий сиёсат принципларини изчиллик билан ўтказиш вазифасини юклайди. Планлаштиришнинг ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасини амалга ошириш — яқин йилларга мўлжалланган энг муҳим вазифаларнинг биридир».

Хўжалик ва маданий қурилишнинг мўлжалланган программасини амалга ошириш одамларимизнинг турмушини тағин ҳам яхшироқ, бадавлат, маданий қилиб қўяди, Совет Иттифоқининг халқаро обрўйини ва нуфузини тағин ҳам баланд кўтаради. Беш йиллик жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, империализмга урилган янги зарба бўлади.

Съезд совет жамияти ҳаётида КПССнинг раҳбарлик роли ошиб бораётганлигини, унинг сафлари янада мустаҳкамланаётганлигини ёрқин ва ишончли тарзда кўрсатди. Партиямиз тағин ҳам кучли ва монолит бўлиб қолди, унинг омма билан алоқалари мустаҳкамланди. Партия совет халқини янги жамият қуриш йўлидан дадил олиб бормоқда, совет жамияти эришаётган ҳамма ғалабаларнинг жанговар илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлмоқда.

Партия турмушининг ленинча нормалари, коллектив раҳбарлик принциплари съезд қарорларида ўз ифодасини топди ва янада ривожлантирилди. Съезд партиянинг ташкилий ва ғоявий-сиёсий фаолиятини янада такомиллаштириш борасида Марказий Комитет ишлаб чиққан чораларни, КПСС Уставига баъзи ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни маъқуллади.

Мамлакатимиздаги коммунистик қурилишнинг буюк ғалабалари олға борадиган йўлни ёрқин машъал бўлиб ёритиб турган марксизм-ленинизм таълимоти асосида қўлга киритилди. Марксизм-ленинизм назарияси ижодий ривожлантирилаётганлиги, бу назария ишчилар синфининг ва бутун меҳнаткашлар оммасининг революцион практикаси билан узвий равишда қўшилаётганлиги партиямизнинг бутун фаолияти учун характерлидир. Назарий иш, коммунистларни ва барча меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш партия фаолиятининг энг муҳим таркибий қисми эканлигини съезд яна бир марта уқтириб ўтди. XXIII съезднинг бутун иши революцион назарияни ижодий татбиқ қилиш ва ривожлантиришнинг, жаҳон миқёсида социализм ва коммунизм позицияларини мустаҳкамлаш учун курашнинг намунасидир.

Бизнинг партиямиз халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг таркибий қисми, шу ҳаракат отрядларидан биридир. КПСС ўзининг интернационал бурчини муқаддас билиб бажараётганлигини, қардош коммунистик ва ишчи партиялар билан, ҳозирги замоннинг барча революцион кучлари билан пролетар бирдамлиги алоқаларини ҳормай-толмай ва изчиллик билан мустаҳкамлаётганлигини съезд яққол кўрсатди.

Коммунистик партия ва Совет давлати социалистик мамлакатларнинг қудратини ва жипслигини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Кейинги йилларда Совет Иттифоқининг социалистик мамлакатлар билан муносабатлари кенгайди, тағин ҳам мустаҳкам ва самимий муносабатлар бўлиб қолди. Бундан буён ҳам КПСС барча социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар билан ғоявий-сиёсий алоқаларни марксизм-ленинизм принциплари асосида ривожлантираберш ва мустаҳкамлаш, социалистик ҳамдўстликнинг жипсланишига, унинг қудрати ва таъсири мустаҳкамланишига ҳар томонлама кўмаклашиш учун ҳамма чораларни кўрабераджи.

Жаҳон коммунистик ҳаракати ўз позицияларини тобора кўпроқ мустаҳкамламоқда. 88 та коммунистик партия ўз сафларида 50 миллионга яқин кишини бирлаштириб турибди. КПСС ҳаракатимизни жипслаштиришга кўмаклашишни барча коммунистларнинг бурчи деб ҳисоблайди. Съезд КПСС Марказий Комитетининг халқаро коммунистик ҳаракатдаги келишмовчиликларни марксизм-ленинизм принциплари асосида, 1957 йилги Декларация ва 1960 йилги Баёнот асосида бартараф қилишга қаратилган йўлини ва амалий тадбирларини маъқуллади.

Революцион кучларнинг жипсланишини халқаро вазият қатъий талаб қилмоқда. Империалистлар социалистик давлатларга қарши, социал тараққиёт йўлига тушиб олган барча мамлакатларга қарши қўпорувчилик ҳаракатларини кучайтирмоқда. Жаҳонда жандармлик ролини бажараётган Америка империализми ҳозирги замоннинг асосий реакцион кучидир. Унинг агрессив характери Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган жиноятқорона урушда айниқса яққол кўринмоқда.

Партия ва ҳукумат, бутун совет халқи қаҳрамон Вьетнам халқининг адолатли озодлик курашини қизғин қувватламоқдалар, унга сиёсий, моддий ва маънавий мадад бермоқдалар. АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси тугатилсин, Америка қўшинлари Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин, Вьетнам халқига ўзининг ички ишларини ўзи ҳал қилиш имконияти берилсин — КПССнинг, бутун совет халқининг қатъий ва изчил позицияси ана шу.

Бизнинг партиямиз мустамлакачилик зулмига ва янги мустамлакачиликка қарши курашаётган халқларни қувватламоқда, миллий мустақилликка эришган мамлакатлар билан ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантирмоқда, империализмга қарши фронтни мустаҳкамлашга бутун чоралар билан кўмаклашмоқда.

Съезд КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсий фаолиятини тўла равишда маъқуллади. Империализмнинг агрессив кучлари халқаро кескинликни авж олдираётган, уруш манбаларини вужудга келтираётган шароитда бизнинг партиямиз совет халқининг хушёрлигини тинмай ошираберади, мамлакатнинг мудофаа кувватини мустаҳкамлайберади. Съезд ялпи тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган чоралар программасини белгилаб берди. Бу программа фақат совет халқинигина эмас, шу билан барча антиимпериалистик, тинчликсевар кучларнинг ҳам манфаатларига жавоб беради.

Съезд сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ниҳоят даражада юксалган, унинг қарорларини партия ва халқ қизғин қўллаб-қувватлаётган тўлқинлантирувчи вазиятда ўтди. Съезд номига 90 мингдан кўпроқ табрикнома, мактуб ва меҳнат рапортлари келди. Ойнинг совет йўлдоши космосдан эшиттирган партия гимни «Интернационал» съезд кунларида ғалабаларимизнинг даракчиси бўлиб янгради.

Коммунистлар, барча совет кишилари XXIII съезд қарорларини якдиллик билан маъқуллаб кутиб олдилар. Улар жонажон ленинчи партияни халқни коммунизм йўлидан дадил олға олиб бораётган жанговар ташкилотчи ва сиёсий йўлбошчи деб билмоқдалар.

Энди яна бирталай ва катта ишларни бажаришимиз керак. Съезд қўйган тарихий вазифаларни амалга оширмоқ учун бутун партия, бутун халқ жуда катта куч, ғайрат сарфлаши ва ижодий меҳнат қилиши зарур. Партия ташкилотларининг бурчи шуки, улар XXIII съезд қарорларини мамлакат меҳнаткашларига тушунтириб беришлари, бу қарорларнинг чуқур маъноси ва мазмунини ҳар бир совет кишисининг онгига сингдиришлари, совет халқининг бутун кучини шу қарорларни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилишлари лозим.

Съезд барча коммунистлар, ишчилар, колхозчиларни, совет интеллигенциясини буюк саналарни — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини ва Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини — социалистик мусобақани, коммунистик меҳнат ҳаракатини кенг авж олдириш билан, коммунистик қурилишда янги муваффақиятлар билан, жаҳон социализмининг қудратини мустаҳкамлашга, халқаро революцион ҳаракатни зафарли ривожлантириш ишига мамлакатимизнинг муносиб ҳисса қўшиши билан нишонлашга чақирди.

Партия келажакка ишонч ва зўр умид билан қарайди. XXIII съезд партия ишлаб чиққан вазифалар ва планлар албатта амалга оширилишига, бизнинг мамлакатимиз коммунизм йўлида янги катта қадам қўйишига бўлган қатъий ишончни ифодалаб берди.

Марксизм-ленинизмнинг енгилмас байроғи остида, қаҳрамон Ленин партияси етакчилигида коммунизмнинг янги ғалабалари сари, олға!

(10 апрелдаги бош мақола).

БУГУН КОСМОНАВТИКА КУНИ

ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИ СОСТАВИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

Ўзбекистонда СССР Олий Совети сайловларига тайёргарлик янги босқичга қадам қўйди — округ сайлов комиссиялари составига номзодлар кўрсатила бошланди.

Республикада жами 78 округ сайлов комиссияси тузилиши керак. Меҳнаткашларнинг коллективлари, партия ва жамоат ташкилотлари бу комиссияларга номзодлар кўрсатмоқдалар.

Тошкент тўқимачилик комбинати иккинчи йигирув-тўқиш корхонасида бўлиб ўтган партия йиғилишида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони арқоқчи М. Йўлдошева Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Тошкент — Ленин сайлов округи комиссияси составига тавсия этилди.

«Таштекстильмаш» заводи инструментал цехида ўтказилган касаба союз йиғилиши қатнашчилари мастер С. Нурматовни Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Тошкент — Ленин сайлов округи комиссиясига номзод қилиб кўрсатдилар.

«Ташгипрогор» лойиҳалаш институти ходимлари коллективи партиясиз архитектор А. Н. Ткаченкони Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Тошкент — Октябрь сайлов округи комиссияси составига кўрсатди.

Республика пойтахти меҳнаткашлари округ сайлов комиссиялари составига тавсия этган номзодлар орасида «Ўзбекистон» нашриётининг директори Ф. Ю. Юнусов, Чилонзор район комсомол комитетининг секретари Ш. А. Аҳмаджонова, трамвай-троллейбус тресты, вагон-ремонт заводининг электр слесари В. Т. Сотников, ҳарбий хизматчи И. М. Яковенко, тўртинчи қурилиш трестининг дурадгори Т. Аҳмадбоев ва бошқалар бор. (ЎзТАГ).

Қардош партияларнинг вакиллари Ўзбекистон меҳмонлари

КПСС XXIII съезди ишида қатнашган чет эл қардош партиялари вакилларидан бир группасини Ўзбекистон пойтахти 11 апрелда хушнудлик билан кутиб олди.

Келган меҳмонлар орасида Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгаши Марказий ижрокомининг аъзолари К. Ш. Шукла, И. Синха, С. Таммаредди, Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгашининг аъзоси П. Т. Пунуселар бор. Цейлон Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси И. Р. Ариаратнам ҳам шу самолётда Тошкентга келди.

Аэродромда қардош партиялар делегацияларининг аъзоларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Б. А. Абдураззоқов, М. М. Раҳмонқулов, С. Ш. Шермуҳамедов ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бошқа масъул ходимлари кутиб олдилар.

Ҳиндистон ва Цейлондан келган меҳмонлар Ўзбекистонда бир неча кун бўладилар. Улар экономика ва маданиятни ривожлантиришда Ўзбекистон эришган муваффақиятлар билан, республика партия ташкилотининг фаолияти билан танишадилар. (ЎзТАГ).

ЮКСАК МАРРАЛАРГА

Ипакчилар ғайрати

Жонажон партиямизнинг XXIII съездида халқ хўжалигини янада ривожлантириш, меҳнаткашлар моддий фаровонлигини тағин ҳам юксалтиришнинг конкрет йўллари кўрсатиб берилганлиги биз ишчиларни беҳад қувонтирмоқда.

Ипак комбинатимиз коллективи ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун ички резервларни қидириб топмоқда, ўзаро мусобақани авж олдирмоқда.

1-тўқимачилик корхонаси ишчи ва хизматчилари бу мусобақада пешқадамликни қўлдан бермаётирлар. Ипак комбинати маъмурияти, партия ва касаба союз комитетларининг кўчма Қизил байроғи ана шу корхона коллективи қўлида. Корхона тўқувчилари биринчи квартал топшириғини муддатидан илгари ортиғи билан адо этиб, планда белгиланганидан 8 процент кўп биринчи сорт маҳсулот ишлаб чиқардилар. Бунга мавжуд машина-ускуналардан унумли фойдаланиш, техникани такомиллаштириш, ишлаб чиқариш маданиятини тинмай ошириш, меҳнат ва технологик интизомга қатъий риоя қилиш туфайли эришилди.

Юзлаб ишчилар ички имкониятлардан оқилона фойдаланиб, юксак кўрсаткичларга эришяптилар. Чунончи, Алижон Тўхтасинов 7 та ўрнига 10 та автомат тўқув станогини бошқариб, кунига 300 метр газлама чиқаряпти. Роза Давлетшина, Ойша Абдураҳмонова, Рая Мартинова сингари тўқувчилар янги-янги ташаббусларни бошлаб бермоқдалар. Роза Давлетшина кам малакали ишчиларга жамоатчилик асосида касб ўргатиш ҳаракатини бошлаб берган бўлса, Ойша Абдураҳмонова тўқиш жараёнига сарф қилинадиган вақтни тежаш ташаббусини кўтариб чиқди.

И. МУҲИДДИНОВ,
Марғилон ипак комбинатининг мастер ёрдамчиси.

КПСС XXIII съездининг мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани юзасидан қабул қилган Директивалари республикамиздаги турли касб эгаларини меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда. Суратда (чапдан ўнгга): Тошкент ГРЭСининг 8-буғ қозони пойдеворини қўйишда актив қатнашаётган арматурачи ва бетончилардан А. Воинов, Т. Иброҳимов, С. Сиротинина, М. Ваҳобов, К. Уролов, К. Сафаров ва А. Рисмуҳамедов (мастер) ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ЯНГИҚЎРҒОНЛИКЛАР ҒАЛАБАСИ

Кеча редакциямизга Янгиқўрғон районидан хушхабар келди: район чорвадорлари КПСС XXIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақада яна бир катта ғалабага эришдилар — улар давлатга ярим йиллик гўшт сотиш топшириғини шараф билан адо этдилар. Чорвадорлар давлатга ўтган йилнинг биринчи ярмида топширилгандан 300 тонна кўп гўшт сотдилар.

Давлатга тухум сотиш йиллик плани ҳам муддатидан олдин адо этилди. Тайёрлов пунктига 1 миллион 820 минг дона тухум жўнатилди.

КПСС XXIII съезди қарорларини амалга оширамиз

Партия планлари —

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАФАРНОМАСИ

А. ХУЖАЕВ,
Навоий шаҳар партия комитетининг секретари

Партиямиз XXIII съездида ўртоқ Л. И. Брежнев қўшиқда куйланганидек, «Москвадан тортиб энг чекка ўлкаларгача» — ҳамма ёқда жўшқин иш бораётганлигини, янги корхоналар, электростанциялар қад кўтараётганлигини, темир йўллар, трубопроводлар ётқизилаётганлигини, янги уй-жой кварталлари ва бутун шаҳарлар барпо этилаётганлигини таъкидлаб ўтди.

Мен худди шу сатрларни ўқиганимда навқирон шаҳримизни ўйладим. Бизнинг шаҳримиз ҳам энг ёш, кучга тўлиб келаётган шаҳарлардан бири. Яқингинада уни харитадан тополмасдингиз. Энди Навоий шаҳрининг жамолига, камолига қараб кўзингиз қувонади. Шаҳримиздаги муҳташам бинолар Ленинград, Киев, Тошкент шаҳарларида қад кўтарган ва кўтараётган бинолардан сира қолишмайди. Мўъжиза кони — химия комбинатини, қудратли ГРЭСимизни айтмайсизми. Навоий шаҳрининг меҳнат аҳли жонажон партиямизнинг XXIII съезди шарафига социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, астойдил меҳнат қилди. Съезд давом этаётган кунларда ҳар бир ишчи, инженер-техникнинг сиёсий ва меҳнат фаолияти янада кучайди. Комбинат коллективи ҳозиргача мамлакат колхоз, совхозларига ўн мингларча тоннадан зиёд минерал ўғит жўнатди.

Навоий шаҳрининг коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди тарихий ҳужжатларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Биз бутун совет халқи сингари партиямизнинг тутган сиёсий йўлини, ленинча йўлни чин юрагимиздан маъқуллаймиз. Коммунистик қурилишда КПССнинг раҳбарлик роли тобора ошиб бораётганлиги шаҳардаги партия ташкилотлари мисолида ҳам яққол кўриниб турибди.

Шаҳар коммунистлари съездда КПСС Уставига баъзи бир ўзгартишлар киритиш тўғрисида қабул қилинган қарорни ҳам якдиллик билан маъқуллаяптилар.

Партияга кириш учун тавсия қилиш ҳуқуқини камида беш йиллик стажга эга бўлган коммунистларга бериш ҳақида Уставга тузатиш киритилганлигига тамомила қўшиламиз. Чунки, назаримизда, уч йиллик стаж камлик қилади, беш йил мобайнида ҳар бир коммунист партиямизнинг чиниқиш мактабидан ўтиб, ҳар томонлама камол топади. У тавсия беришдан олдин пухта ўйлаб, тавсия этилувчининг барча фазилатларини тарозига солиб туриб, ўз фикрини айтади.

Шунингдек, бошланғич партия ташкилотлари секретарларини ҳадеб ўзгартира бермаслик тўғрисида айтилган фикрлар ҳам ҳаммамизни қувонтирди. Ўртоқ Содиқов 1963 — 1965 йилларда Навоий пахта тозалаш заводида партия комитетининг секретари бўлиб ишлади. У энг яхши, ишчан секретарлардан эди. Сиёсий-ташкилий ишларни яхши билар, коммунистларнинг активлигига таяниб иш кўрарди. Партия мажлисларида ишлаб чиқаришнинг туб масалалари муҳокама қилиниб, коммунистларнинг меҳнатда авангардлик, ташаббускорлик роли ошириларди. Шунингдек, партия хўжалиги, молиявий ҳужжатларни юритиш ҳам намунали эди. 1965 йил сентябрь ойида завод коммунистларининг ҳисобот-сайлов йиғилишида кўпчилик ўртоқлар Содиқовнинг тағин секретарликка сайланишини исташса ҳам, КПСС Уставига мувофиқ, партия комитетининг секретарлигига бошқа ўртоқни сайлашга тўғри келди. У анча ишчан бўлса ҳам, партиявий-ташкилий, сиёсий ишларни намунали йўлга қўёлмади, негаки, тажрибаси кам эди. Партия мажлислари илгаригидек юксак савияда ўтказилмади. Шаҳар партия комитети пахта тозалаш заводи партия ташкилотининг аввалги шуҳратини тиклаш учун жуда кўп куч сарф қилишга мажбур бўлди. Шаҳар партия комитетининг бўлим мудирлари, инструкторлари заводга бир неча марта бориб, секретарга кўмаклашишга мажбур бўлдилар. Қисқа вақт ичида пахта тозалаш заводи партия ташкилоти шаҳар партия комитети бюросида икки марта муҳокама қилинди. Хулоса қилиб айтганда, агар ўртоқ Содиқов коммунистларнинг хоҳишига мувофиқ ўз ўрнида қолдирилганида, янги секретарь ҳам, биз ҳам бунчалик қийналмаган бўлур эдик.

Шаҳримиз меҳнат аҳли беш йиллик режаларини жанговар иш программаси, янги зафарнома деб қабул қилиб олмоқдалар. Беш йиллик мобайнида Навоий шаҳри ўз қаддини янада юксакроқ кўтаради. Биргина Навоий ГРЭСининг қуввати 1970 йилда 1 миллион 100 минг киловатт-соатга етади. Химия комбинати 1965 йилдагига нисбатан анча кўп, сифатлироқ маҳсулот беради.

Коммунистик партиямизнинг XXIII съезди белгилаб берган буюк режалар албатта халқимизнинг куч-қудрати, ақл-заковати билан биз ўйлагандан ҳам зиёдроқ қилиб бажарилади.

ҚЎҚОН суперфосфат заводи коллективи биринчи квартал планига қўшимча равишда минглаб тонна минерал ўғит ва сульфат кислотаси ишлаб чиқарди. КПСС XXIII съезди Директиваларидан илҳомланган суперфосфатчилар беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун мусобақани кучайтириб юбордилар. Суратда: суперфосфат цехининг илғор аппаратчиларидан Исмоил Йўлдошев.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПИЛЛАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

Миллион-миллион коммунистларнинг вакиллари иштирок этган буюк анжуман — партиямиз XXIII съезди ўз ишини тамомлади. Съезд мамлакатимиз халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йиллик режаларини белгилаб берди. Бу режалар амалга оширилгач, давлатимиз куч-қудрати янада мустаҳкамланади, халқимизнинг турмуш фаровонлиги тағин ҳам ошади.

Моддий бойликларни ўз қўллари билан яратишга одатланиб қолган совет кишилари беш йилликнинг дастлабки йилини муваффақиятли ўтказиш учун куч ва ғайратларини аямай меҳнат қиляптилар. Буни Бухоро области қишлоқ хўжалик ходимлари мисолида ҳам ёрқин кўриш мумкин. Пилла областимиз экономикасида кўзга кўринган тармоқлардан бири. Давлат мукофоти лауреати Ҳурмат Тешаева, Бухоро районидаги «Ленинизм» колхози пиллачилик звеносининг бошлиғи, КПСС XXIII съезди делегати Хосият Халилова каби машҳур кишиларни етиштирган областимиз пиллакорлари шу кунларда қизғин дамларни бошдан кечирмоқдалар. Улар бу йил мамлакатга 2 минг 40 тонна сифатли пилла етказиб бериш иштиёқи билан тўлиб-тошгандирлар.

Ваъдага вафо қилиш учун курашаётган пиллакорларимиз 3 минг гектар майдондаги тутзорларни яхши парвариш қиляптилар. Ипак қурти озуқа базасини янада мустаҳкамлаш мақсадида янгидан 350 гектар ерда тутзорлар барпо этилди. 1 миллион 700 минг тупдан зиёдроқ баланд бўйли тут кўчатлари ҳам яхши асралмоқда.

Съезд материалларини турмушга татбиқ этиш учун ғайрат камарини маҳкам боғлаб ишлаётган пиллакорлар ҳозиргача 200 дан ортиқ инкубаторияларни тахт қилиб қўйдилар. Область бўйича 14 мингдан зиёдроқ пиллачилик звенолари ташкил этилиб, улар ўз устларига оширилган мажбуриятлар қабул қилишди.

Бухорода пиллачилик истиқболи порлоқ. Аму-Бухоро каналининг ишга туширилиши янги тутзорлар барпо этиш учун кенг имкониятлар очиб бермоқда. Шу беш йилликда тут плантациялари майдони ҳозиргидан икки баравар кўпайиши кўзда тутилмоқда. Демак, пилладан янада кўпроқ ҳосил етиштирилади.

А. ҒУЛОМОВ,
Бухоро область ипакчилик идорасининг бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган агроном.

УЛАРНИ БУТУН ДУНЁ ОЛҚИШЛАЙДИ

Индустриал Ўзбекистон ўз маҳсулотини чет эллардаги 71 давлатга экспорт қилмоқда. КПСС XXIII съездида ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқида келтирилган бу рақам республика меҳнаткашларининг улуғвор яратувчилик ишларини акс эттиради.

7 апрелда Тошкентда Бутуниттифоқ «Внешторгиздат» бирлашмасининг Ўрта Осиё бўлими томонидан экспортга доир материалларнинг виставкаси очилди. Виставка томошабинлари Ўзбекистон завод ва фабрикаларида тайёрланган ва халқаро бозорда кенг шуҳрат қозонган маҳсулотлар ҳақидаги материалларни кўздан кечирдилар. Стендларга пахта териш машиналари, компрессор станциялар, электро двигателлар, киноаппаратлар, газламалар ва бошқа буюмлар акс эттирилган ёрқин реклама плакатлари қўйилган. Бу плакатлар рус, инглиз, немис, француз ва испан тилларида нашр этилган. Уларнинг ёнида Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар экспорт қиладиган маҳсулотлар проспектлари, халқаро Лейпциг ярмаркасининг совет шарқига бағишланган материаллари қўйилган.

Виставка очилишида «Внешторгиздат»нинг бош рассоми В. А. Семёнов сўзга чиқди. Нашриётнинг Ўрта Осиё бўлими директори Н. Р. Охундий ўзининг Лейпциг ярмаркасига қилган сафари тўғрисидаги таассуротларини гапириб берди. Лейпциг ярмаркасида Ўзбекистон ва Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларнинг саноат маҳсулоти кенг намойиш қилинган эди. (ЎзТАГ).

КОММУНИСТ ҚАЛБИ

«Ҳозир Совет Иттифоқи Коммунистик партиясида 12 миллион 471 минг партия аъзолари ва кандидатлари бор, — дейилди Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг КПСС XXIII съездига ҳисоботида. — Ҳисобот даврида партия сафларига 2 миллион 755 минг киши қабул қилинди. КПСС сафларининг ўсганлиги партиянинг юксак обрўйини ва совет халқининг партияга чексиз ишончини акс эттиради».

Халқимизнинг партияга бўлган ишончи, меҳр-муҳаббати тобора ортмоқда. Чунки барча ғалабаларимиз партиянинг номи билан чамбарчас боғлангандир. Кечагина ўз ишини тамомлаган КПСС XXIII съезди материаллари билан танишаркансиз, партиянинг ақл-идрокига, партиянинг иродасига, партиянинг монолитлигига, партия ҳамиша, ҳамма ерда, ҳар бир ишда нуқул халқ бахт-саодатини кўзлаётганлигига қойил қоласиз. Марказий Комитетнинг ҳисобот доклади, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан Директиваларини ўқирканмиз, биз кекса коммунистлар марксизм-ленинизмнинг енгилмас ғоялари қандай қудратли кучга эга эканлигига, марксизм-ленинизм таълимоти янада қудратли кучга айланаётганлигига тағин бир марта қаноат ҳосил қилдик.

Ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир софдил, яхши ниятли кишининг юраги партия ишқи, партия муҳаббати билан уряпти. Бунинг сабаби шуки, партия одамлар юрагида бор гапни оширмай-тоширмай халққа рўй-рост айтяпти. Партиямиз шовқин-сурон, дабдабабозликка барҳам бериб, ҳаётий муҳим масалаларни илмий асосда, ленинча донишмандлик билан ҳал қиляпти. Съезд материалларида халқимизнинг кейинги етти йил мобайнида эришган зафарлари ёритилиб, эртаги кунимизнинг режалари аниқ-равшан чизиб берилди.

Янги беш йилликда барча қардош республикаларнинг, жумладан Ўзбекистоннинг ҳам экономикаси, маданияти янада гуллаб яшнайди. Коммунистик партия ҳар бир халқнинг, ҳар бир миллий республиканинг тағин ҳам ташаббус кўрсатиб, қўлида бор имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланиб, коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга муносиб ҳисса қўшиши учун барча шарт-шароитларни яратиб берди.

Биз съездда партия сафларининг софлигига, партияни янада мустаҳкамлашга, партиянинг обрў-эътиборини оширишга алоҳида эътибор берилганлигидан чексиз хурсандмиз. Халқимиз ўз партиясига чексиз ишонади, партия барча яхши умид-орзуларнинг тимсолидир. КПСС Уставига киритилган баъзи бир ўзгартишлар, хусусан КПСС сафига кирувчиларга қўйиладиган талабларни ошириш мақсадида. 23 ёшгача бўлган ёшлар партияга фақат ВЛКСМ орқали қабул қилиниши бизга айниқса маъқул тушди. Бу бир томондан, коммунистнинг масъулиятини оширса, иккинчи томондан, партиямизнинг содиқ ёрдамчиси, резерви, комсомолнинг обрўсини, масъулиятини оширади.

КПСС XXIII съезди тарихий ҳужжатлари инсон тўғрисида буюк ғамхўрлик билан тўлиб-тошгандир. Одамлар, кексалар, ёшлар тўғрисидаги меҳрибонлик бизни чексиз қувонтирмоқда. Аммо партия аъзоси учун партия қарорларидан хурсанд бўлишнинг ўзигина камлик қилади. Коммунист партиянинг қарорларини, йўл-йўриқларини амалга оширишда актив, жанговар курашчи, омманинг ташкилотчиси, ташаббускори бўлиши керак. Биз партиянинг кекса солдатларимиз. Шунинг учун ҳамма вақт, ҳамиша омма ўртасида бўлишга, КПСС XXIII съезди қарорларини, беш йиллик план топшириқларини амалга ошириш учун курашнинг олдинги сафларида боришга, ёшларни коммунистик жамиятнинг муносиб қурувчилари қилиб тарбиялашда партия ташкилотларига қурбимиз етганча кўмаклашишга сўз берамиз.

Ҳозир революция ветеранлари, кекса большевиклар ҳар қачонгидан кўра кўпроқ ташаббус кўрсатишлари, ёшларни шонли, жанговар традициялар руҳида тарбиялашда большевистик ҳақиқатни айтиб, сўзнинг таъсир кучидан фойдаланишлари керак.

Коммунист ўзидаги жамики яхши, олижаноб фазилатлар билан барчага, хусусан ёшларга ҳамма ерда ибрат бўлсин. Ёшларимизнинг кўпчилиги одобли, серғайрат. Улар ўтли юрагини партияга бағишлагандир. Лекин баъзан номуносиб хатти-ҳаракати билан кишиларнинг кўзига хунук кўринаётган ёшлар ҳам бор. Ҳатто коммунистлар орасида ҳам юксак номга сазовор бўлмаётган кишилар битта-яримта топилиб қолади. Аввало уларни тарбиялаш учун ҳаракат қилиш керак. Шу билан бирга комсомол, коммунист деган номга доғ тушираётган кишиларга нисбатан қаттиққўл бўлиш зарур деб ҳисоблаймиз. Ленин партиясининг аъзоси деган номга заррача бўлса ҳам доғ туширишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Коммунистнинг юраги ҳамиша ёниб турсин, коммунистнинг юраги одамларга байроқ бўлиб, уларни янги ғалабаларга, яхши ишларга чорласин.

Биз оғир фурсатларда азиз жонини фидо қилиб бўлса ҳам партияга сўнгги нафасигача содиқ қолган, Ватан душманларига, босмачиларга, босқинчиларга қарши курашган, кўпчиликнинг бахти деб кўксини қалқон қилган, ҳамиша оғир участкага интилиб, машаққатларда ўз иродасини тоблаган минг-минглаб, миллион-миллионлаб коммунистларни биламиз. Биз ёшларни, комсомолларни, ёш коммунистларни большевиклар кекса авлодининг улуғ ишларига муносиб бўлишга даъват этамиз.

Ш. Ғойибжонова, У. Абдураҳмонов, Р. Усмонов, С. Худойбердиев, С. Раҳиммирзаев, С. Тошхўжаев, М. Муродов, Ш. Фармонбоева, К. Неъматшоев — кекса большевиклар.

ЧЎЛЛАР БЎСТОН БЎЛЯПТИ

Эргаш ХОЛМАТОВ,
Мирзачўлдаги 28-пахтачилик совхозининг директори.

Ҳар бир ишимизда, юмушимизда, жўшқин ҳаётимиз оқимида партия раҳнамолигини сезиб турибмиз. Партия бизни улкан зафарларга отлантиряпти, ўзи мадад беряпти. КПСС XXIII съездида ҳаётий масалаларнинг муҳокама этилганлиги ва янги беш йиллик планнинг тасдиқланганлиги тараққиёт босқичимизда жуда муҳим воқеа бўлди.

Янги беш йиллиқ планни оғишмай амалга ошириш учун курашаётган Сирдарё области меҳнаткашлари ҳозирданоқ илк ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Бунга бизнинг совхозни мисол қилиб кўрсатиш кифоя.

Совхозимиз шу йил ташкил этилди. Қисқа муддат ичида 3670 гектар ер очдик. Ҳа, азим Мирзачўл бағридан шунча майдонни тортиб олдик. Бу ерларнинг ҳаммасига чигит экяпмиз. Беш йилликнинг дастлабки босқичида мамлакатга неча минг тонна «оқ олтин» армуғон этамиз. Қақроқ чўлни бўстонга айлантираверамиз. Бу бизнинг съезд материалларига амалий жавобимиз бўлади.

Съезд материаллари ҳамманинг қалбига етиб борган шу кунларда ҳормай-толмай меҳнат қилгинг, жамият бойлигига кўпроқ бойлик қўшгинг келади, киши. Совхозимизнинг ҳар бир ишчиси ана шу истак билан яшамоқда ва ишламоқда.

ЖОНЛИ ГАЗЕТА

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан) Вобкент район партия комитети КПСС XXIII съезди материалларини кенг меҳнаткашларга тушунтиришда агитация ва пропаганданинг янги формаларидан кенг фойдаланмоқда.

Райондаги «Ленинград» колхозида жамоатчилик асосида ташкил этилган радио-газета КПСС XXIII съезди материалларини тушунтириш ва колхозда кўкламги дала ишларининг бажарилишини кенг акс эттириш билан колхоз партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Радио-газета эшиттиришларининг ғоявий жиҳатдан юксак бўлишига редколлегия аъзолари жиддий эътибор бераётирлар. Агитатор ва пропагандистлар, қишлоқ хўжалик илғорларининг чиқишлари уюштирилмоқда.

Шу хилдаги жонли газеталар Вобкент районидаги Охунбобоев номли, «Шофиркон», «1 Май» колхозларида ҳам ташкил этилган. Мазкур хўжаликларнинг 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик планлари ҳамда КПСС XXIII съездининг мазмундор материаллари радио-газеталарнинг асосий темаси ҳисобланади.

Т. НАЗИРОВ.

ФАРОВОНЛИК ОШАДИ

Х. МАРОЗИҚОВ,
Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган пахтакор

Партия ва ҳукуматимиз кўпдан буён қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини шаҳар аҳолисиникига яқинлаштириш йўлини тутиб келяпти. Партия XXIII съезди ҳам шу ойдин йўлни давом эттириш лозимлигини уқтирди. Кўнгилни хушнуд этадиган бир қатор тадбирлар белгилади.

Ҳақиқатан ҳам ҳозиргача колхозларда меҳнатга ҳақ тўлаш бир маромда бўлмас эди. Бажарилган иш учун тўланиши лозим бўлган доимий иш ҳақи колхозларда гарантиялаб қўйилмас эди. Одатда эса биз мавсум охирида ҳисоб-китоб қилардик. Шу сабабли колхозчининг қўлида ҳамма вақт етарли миқдорда пул бўлмас, гоҳо аванс сўраб келарди. Энди бунга чек қўйилади. Колхозчига совхозлардагидек ойлик иш ҳақи белгилаб қўйилади. Бундан ташқари беш йилликда колхозчиларга ҳам пенсия таъминотини яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирлар қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини яна ҳам кўтаради. Улар ижтимоий фондлардан кенг фойдаланиб, тағин ҳам бадавлат бўладилар.

Шу билан бирга колхозларнинг ўзида деҳқонларнинг турмуш даражасини шаҳар аҳолисиникига яқинлаштириш йўлида бир қатор ишларни қилиш мумкин. Ҳа, ўзимизга боғлиқ бўлган ишлар ҳам кўп. Баъзи колхозларнинг правленнелари ва партия ташкилотлари бу масалани тўғри тушуниб, шу йўлда анча ибратли ишларни амалга ошираётирлар. Попдаги Ленин номли, Ленинград районидаги Энгельс номли, Бағдод районидаги «Большевик», Охунбобоев районидаги «Коммунизм» колхозларида колхозчиларга типовой уйлар қуриб беряпти. Колхозчиларнинг турмуш даражасини кўтаришга имкон берадиган маданий-маиший хизмат кўрсатиш муассасалари, касалхоналар, ҳаммомлар очиляпти. Магазинлар сони ортяпти. Лекин ҳамма колхозларда шундай деб бўлмайди. Колхозчилар кучи етганча ўзлари уй қуриб олишади. Бундай уйларнинг кўплари ҳозирги турмуш талабларига жавоб бермайди. Айтаман деса гап кўп. Лекин ҳар бир раис, партком ўз билгиси билан иш тутмаса, унга дакки беравергандан фойда йўқ.

Энди ўз колхозимиз ҳақида гапирай. Унинг ташкил топганига энди саккиз йил бўляпти. Илгари бу ерлар Марказий Фарғонанинг қақроқ дашти эди. Энди... қандай тасвирласам экан. Мақтаниш эмаску, колхозимизга келган меҳмон борки, бу колхозми, ё ишчилар посёлкасими, деб сўрайди. Атрофида бўй чўзган сарвқомат тераклар, текис асфальт кўчалар, бир хилда қилиб қурилган ғиштин иморатлар, ҳовлилардаги боғлар кўзингизни қувонтиради.

Бунга эришганимизнинг боиси шуки, биз колхоз ташкил топган кундан бошлаб чўлда мўл ҳосил ундириш билан бирга, шу ҳосилни етиштирадиганларнинг турмушини яхшилашни ўйлаймиз. Биринчи йили 17 хўжалик капаларда яшаб ер очган бўлсак, кейинги йилларда фақат қурилиш учун ярим миллион сўмдан ортиқ пул сарфладик. 300 дан ортиқ типовой уй қурдик. Ишлаб чиқариш биноларидан ташқари ҳозир 400 ўринли мактаб, ясли, ҳаммом, туғруқхона, медпункт, радиоузел колхозчилар хизматида. Яна шу нарса қувончлики, колхозчи хонадонларига водопровод ўтказилган, улар тўла электрлаштирилган ва газлаштирилган. Биз уй тутишни ўргатадиган университет ҳам ташкил этганмиз. Бунинг учун алоҳида типовой уй ажратиб, уни жиҳозлаб қўйганмиз. Болалар кухняси ҳам ишлаб турибди. Мактабда ошхона бор. Унда ўқувчиларга икки маҳал бепул иссиқ овқат тайёрлаб берилади. Шунингдек, ўқувчиларга ҳар йили бир хилда қилиб форма тиктириб берамиз. Колхозимизда анчадан буён ҳаммом, радиоузел, электрдан фойдаланиш текин қилиб қўйилган. Кутубхона ташкил этганмиз.

Ҳозир 300 кишилик қишлик, 400 кишилик ёзлик клублар, 100 ўринли болалар яслиси, ошхона, чойхона қуриляпти. Бу йил яна 50 та типовой уй-жой қуришни мўлжаллаяпмиз. Лекин кўнгилдагидек типовой уйлар лойиҳаси йўқлигидан ҳозирча иккиланиб турибмиз. Қурилишни бошлаганимиз йўқ. Кейин улар ниҳоятда қиммат. Бунинг устига деҳқоннинг дидига, чўл шароитимизга мосланмаган. Лойиҳачилар бизнинг ана шу эътирозларимизни ҳисобга олишларини истардик.

Биз пахта етиштириш ва уни териб олишдаги ишларни машиналар елкасига юклай борганимиз сари даромадимиз ҳам ортиб боряпти. Ўртача бир колхозчи бултур 1300 сўм даромад қилди. Даромади бундан 1,5-2 баравар кўп бўлган колхозчиларимиз ҳам оз эмас. Уларнинг кўпларида ҳозир енгил машина, телевизор, холодильник бор. Замонавий комплект мебеллар сотиб олишяпти. Орзу-ҳаваслари шаҳарликларникидан қолишмайди.

ОЗОДЛИК КУРАШИ ЙЎЛИДА

(А. И. УЛЬЯНОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ)

А. И. УЛЬЯНОВ.

— Буни қара, ҳайронман, нималар бўляпти Россияда?! Россияни қоп-қора тун қоплаган. Одамлар қаҳатчиликдан ўлай деяпти. Энг яхши кишилар қувғин қилиниб, узоқ Сибирга ҳайдаляпти. Тинтув, сургун, турма! — Пойтахтда кундалик ҳаётнинг мазмуни шу бўлиб қолди. Империя ҳамма нарсани, одамларга бахт, эркинлик берадиган ҳамма нарсанинг изини қуритяпти. Сеченов, Мечников, Менделеевлар улуғлаган, юксакликка кўтарган фан олами хўрланяпти, энг яхши билим даргоҳларини тамбалаб ташламоқдалар.

— Нима, бунга индамай, қараб туриб бўладими, ахир?

— Ҳа, йиртқичларга қарши курашмай туриб бўлмайди! Лекин қандай қилиб, қайси йўл билан! Мана, гап қаёқда. Шуни аниқ биламанки, қутурган ваҳшийларнинг тумшуғи ахир ёрилади. Буни уддалайдиган куч бор...

— У қандай куч?

— Шундай куч бор. Бироқ, ҳали у юзада эмас. Ишончим комилки, бу куч тез орада юзага чиқади ва бутун чор империясини таг-туби билан қўпоради.

— Айтинг, кимлар улар?

— Улар— пролетарлар, кўп миллионли ишчилар синфининг вакиллари.

— Нималар деябсиз, ака?

— Ма, ўқи. Шу китобни ўқисанг, ҳаммасини билиб оласан.

Акаси узатган каттагина китоб муқовасида немис тилида «Карл Маркс. Капитал» деб ёзилган олтинранг сўзлар бор эди.

Александр Ильич Петербургдан уйига биринчи марта каникулга келганида укаси Володя билан ана шу мазмунда суҳбат қилган эди. Ҳа, жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Ленин Маркснинг «Капитал»и билан биринчи бор ўз акасининг тавсияси билан танишган эди.

Александр студентлик чоғиданоқ революцион ҳаракатларда актив қатнашди. У бутун ҳаётини меҳнаткашларни озод қилишдек муқаддас ишга бағишлади. Шу билан Александр Ильич бу соҳада ўз укаси Володяга жуда катта сиёсий таъсир кўрсатди. У қисқа умр кўрди, бироқ, революция тарихида ёрқин из қолдирди.

Александр Ильич Ульянов 1866 йил 12 апрелда Нижний Новгородда туғилди. Симбирск гимназиясида ўқиб юрган чоғларида табиий фанлар билан қизиқди. 1883 йилда гимназияни олтин медаль билан тамомлаб, Петербург университетига кирди. Бу ерда у жуда катта қобилият ва истеъдоди билан зоология ва химия соҳасидаги йирик олимларнинг диққатини тортди. Ҳатто, Александрнинг мустақил бир илмий асари университет советининг олтин медали билан тақдирланади.

Университетда ўқиб юрган кезлари Александр петербурглик студентлар уюшмаси, мустақил маълумот олиш тўгараги, нолегал йиғилишларда, ишчилар намойишларида актив қатнашди. У ғоявий чиниқа бориб, народникликдан марксизмга ўтиб бормоқда эди. Александр Ильич Маркс асарларини қунт билан ўргана боради, марксизмни ишчи тўгаракларига ҳам олиб кирди. Шуни ҳам айтиш keракки, ўша даврда Россия саноат пролетариати энди шаклланаётган эди, ишчилар ҳали уюшмаган эди.

Александр Ильич Н. А. Добролюбов вафотининг 25 йиллигига бағишлаб Петербургда ўтказилган ёшлар намойишининг ташкилотчиларидан бири эди, Васильев ороли ишчилари орасида пропаганда ишлари олиб борди. Чоризмнинг шафқатсиз репрессияси авж олган бир шароитда А. И. Ульянов «Народная воля» партияси террористик фракциясининг ташкилотчиларидан бири сифатида майдонга чиқади. У ўз дўстлари П. Андреюшкин, В. Генералов, В. Осипанов, П. Шевирев ва бошқалар билан бирга подшо Александр IIIга қарши суиқасд уюштирди. Бироқ, суиқасд муваффақиятсиз тугаб, Александр Ульянов ва унинг дўстлари қамоққа олинди ва 1887 йилнинг 8 майида улар қатл этилди. Александр Ильич судда ўзини ниҳоятда дадил тутди ва зўр жасорат билан революцион нутқ сўзлади. Дарҳақиқат, у довюрак ва ғайратли эди. «Александр Ильич қаҳрамонларча ҳалок бўлди ва унинг қони революцион аланга бўлиб ёлқинланиб, ўзидан кейинги укаси Владимирнинг йўлини ёритди», деб ёзган эди унинг опаси А. И. Ульянова — Елизарова.

Севимли акасининг ўлими ёш Ленинга жуда қаттиқ таъсир қилди. У народниклар танлаган йўлнинг хато ва хатарли эканлигига, бу йўл билан ҳеч ким ҳақиқий революционер бўла олмаслигига қаттиқ ишонди. «Йўқ, биз бошқа йўлдан борамиз. Бошқа йўлдан бормоқ керак» — деди Владимир Ильич Ленин. Бу — доҳиёна башорат эди. Дарҳақиқат В. И. Ленин тузган Коммунистик партия халқни Улуғ Октябрнинг ғалабасига олиб келди.

С. ЖЎРАЕВ.

Бизнинг планларимиз

ПАХТАКОРЛАР БЕШ ЙИЛЛИГИ

Иштихон районидаги «Москва» колхози бундан бир йил илгари қолоқ хўжалик ҳисобланарди. 1964 йилда 1744 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 13,2 центнердан пахта олинди. 12-бригадада эса ҳосилдорлик гектарига аранг 10 центнерни ташкил этди. Мавжуд 16 та бригададан 15 таси пахта тайёрлаш йиллик планини бажара олмади. Колхозда бошқа соҳалар бўйича ҳам топшириқлар ниҳоясига етказилмади.

Бунинг сабаби нимада? Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилотини ана шу савол жуда қизиқтириб қолди. Бутун диққат-эътибор ана шу саволга жавоб қидиришга, қолоқликнинг сабабларини ўрганишга қаратилди. Аниқланишича, колхозда меҳнат интизоми бирмунча бўшашиб кетган, ишлаб чиқаришга хўжалик ҳисоби жорий этилмаган, моддий-манфаатдорлик масаласи эътибордан четда қолган. Айни вақтда, техника воситаларидан етарли фойдаланилмади, давлат томонидан берилган минерал ўғитлар очиқ ҳавода сочилиб ётди. Оқибатда азотли ва фосфорли ўғитлар ўз қувватини йўқотиб қўйди.

Булардан ташқари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши кадрлар билан етарли даражада мустаҳкамланмади. Бригада бошлиқларининг, механизаторларнинг пахтачиликдаги роли оширилмади. Буларнинг ҳаммаси ҳосилдорликнинг камайиб кетишига сабаб бўлди.

Ана шу нуқсонлар колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг қўшма йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Камчиликларни бартараф этиш юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланди. Қолоқ бригадаларга тажрибали кишилар бошлиқ қилиб тайинланди. Хўжалик ҳисобига ўтилиб, бекорчи харажатларга мутлақо йўл қўйилмади.

Бу тадбирлар ерни яхши ишлаш, уни ўғитларга қондириш имкониятини берди. Ўтган йили чигит 9 иш кунида экилди. Барча майдонларда уруғ ернинг ўз намига ундириб олинди. Ғўза қатор ораларини культивация қилиш, суғориш, озиқлантириш агротехника муддатларида ўтказилди. Натижада пахта тайёрлаш йиллик плани 23 октябрда, социалистик мажбурият эса 28 октябрда адо этилди. Хўжалик давлатга 3110 тонна «оқ олтин» сотиб, бир йилдаёқ қолоқликдан чиқиб олди. Ҳосилнинг 90 проценти биринчи сортга топширилди. Бир центнер пахтанинг таннархи 21,9 сўмни ташкил этди. Бу, 1964 йилдагига қараганда 5 сўм 14 тийин арзондир. Хўжалик ҳисобига тўғри амал қилинганлиги, ортиқча харажатларнинг кескин камайтирилганлиги, штатларнинг қисқартирилиши туфайли бир йилда 127 минг 500 сўм маблағ тежаб қолинди.

Ўтган йили пахтачиликнинг ўзидан 1 миллион 458 минг сўмдан зиёдроқ даромад қилинди. Бу, ишлаб чиқариш молия планида белгиланганидан 443 минг 564 сўм ортиқдир. СССР Министрлар Советининг 1965 йил август қарорига асосан, кўп миқдорда сифатли пахта топширганлиги учун колхоз 265 минг 564 сўм қўшимча даромад олди. Хўжаликнинг бошқа тармоқлари ҳам дуруст ривожланди.

Бу ютуқлар колхозчиларга қанот бағишламоқда. Пахтакорлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани бўйича КПСС XXIII съезди Директиваларини зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Директивалар уларнинг куч-ғайратини бениҳоя ошириб юборди. Колхозда янги режалар тузишга кенг имконият очиб берди.

Колхоз пахтачилиги беш йилликда янада юксалади. Агар бу йил 1700 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил кўтариш мўлжалланаётган бўлса, беш йилликнинг охирги йилига бориб колхоз бўйича ҳосилдорлик гектарига 30 центнерга етказилади. Демак, шу беш йилликда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 5 центнер ошади. Хўжалик 1970 йил охирига бориб ҳозиргидагига нисбатан 10 минг центнер кўп пахта беради.

Шу беш йиллик ичида 30 центнердан кам ҳосил оладиган бирорта ҳам бригада қолмайди. Бунга ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, тупроқни серунум қилиш, техникадан оқилона фойдаланиш, маҳаллий ва минерал ўғитларни тежаб-тергаб, ернинг хусусиятини ҳисобга олиб сарфлаш ва ниҳоят моддий манфаатдорликни ошириш орқали эришилади.

Шу кеча-кундузда колхоз далаларида ижодий меҳнат булоқдек мавж урмоқда. Ерлар сифатли шудгорлангандан кейин текисланмоқда, сув шохобчалари қазилмоқда. Далага маҳаллий ўғит чиқариш давом этмоқда. Ерларнинг шароити ҳисобга олиниб, тупроғи унумдор бўлмаган 400 гектар майдоннинг ҳар гектарига 10 тоннадан гўнг солинди. Колхозчилар бу билан қаноатланиб қолмаётирлар. Гўнг жамғариш ва ташишда 16 та автомашина, 32 та от-арава ва 200 колхозчи қатнашяпти. Уларнинг кучи билан 4000 тоннадан зиёдроқ маҳаллий ўғит жамғарилди.

Мавжуд техникадан чигит экишда унумли фойдаланилмоқда. КПСС XXIII съезди қарорларини оғишмай амалга ошириш учун социалистик мусобақани қизитиб юборган колхозчилар ва механизаторлар бу йилги чигит экиш кампаниясини аввалги йилдагига қараганда анча барвақт тамомлашга аҳд қилишган.

Ў. НУРМУҲАМЕДОВ,

◆

Чирчиқ шаҳридан ўтгандан кейин Тянь-шань тоғининг хушманзара жойларидан бирида янги посёлка барпо этилганини кўрамиз. Бу ерда ҳаммаси бўлиб бир неча уй бор, холос. Атрофини эса мевазор боғлар, гулзорлар ўраб олган. Бу ерда турли корхона ва ташкилотларда, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда ишлаган пенсионерлар дам оладилар. Республика меҳнат ветеранлари пансионатининг очилганига ҳозир икки йилча бўлиб қолди. Лекин шу қисқа давр ичида 6000 дан ортиқ киши дам олди.

Меҳнат соҳасида катта йўлни босиб ўтган гвардиячилар партиямиз XXIII съезди қабул қилган қарорларни катта қувонч билан кутиб олдилар, уларнинг кўпчилиги янги беш йиллик режалари тўғрисида ёш ишчилар ўртасида суҳбатлар ўтказмоқдалар.

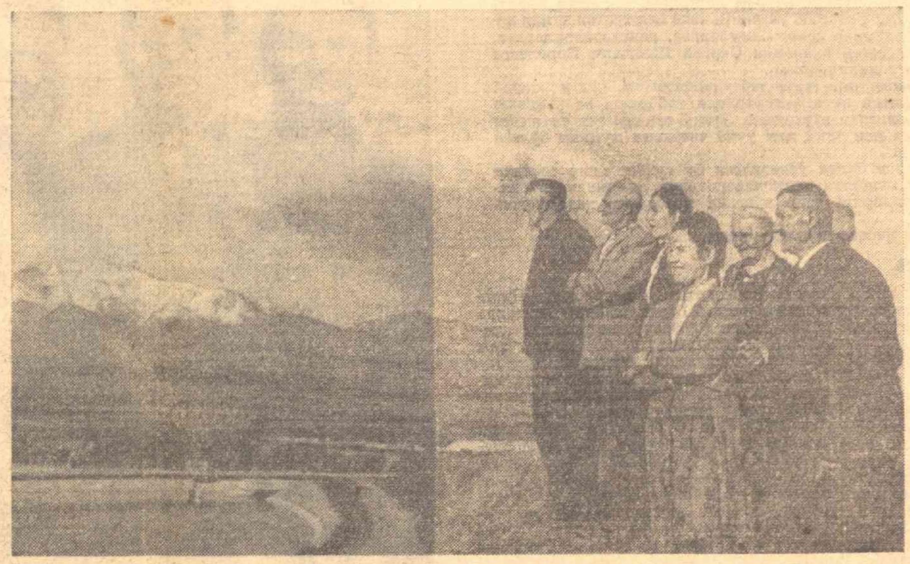

Суратда: меҳнат ветеранларидан бир группаси экскурсияда.

Р. Шамсутдинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАРКАЗИЙ ФАРҒОНА ЯШНАЙДИ

М. АҲМЕДОВ,
Тошкент халқ хўжалиги институтининг ўқитувчиси.

Суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш, кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўплаб янги ерларни ўзлаштириш деҳқончилигимизнинг янада ривожланишига кенг имкониятлар очиб беради. Марказий Фарғона эса ана шу имкониятларнинг катта бир қисмидир.

Марказий Фарғона ерларида кейинги вақтларда анча ишлар қилинди. 518,3 минг гектар ердан иборат бўлган бу чўлни мамлакатимизнинг гуллаб-яшнаётган водийларидан бирига айлантириш учун шароит яратилди. Сув учун, мўл-кўлчилик учун 1939 йилданоқ катта кураш бошлаган Фарғона водийси меҳнаткашлари ўша йилиёқ ирригация соҳасида революциядан илгариги Туркистонда 60 йил мобайнида амалга оширилган ҳажмдаги ишни уддалаб қўйдилар. Бу фактнинг ўзи Марказий Фарғона ерларини комплекс ўзлаштириш пайти етиб келганлигидан далолат берарди. Ниҳоят 1939 йили 45 кун ичида Катта Фарғона канали қурилиши тугалланди. Канал 270 километр масофага чўзилиб кетди. Халқ қурилиши деб ном олган бу сув иншооти асрлар оша оқар сувга ташна бўлиб ётган неча минг гектар чўлга об-ҳаёт олиб келди.

Чўлга сув келгач жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Дастлабки ўн йил давомида Фарғона области экин майдонлари Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш ҳисобига 31 минг 247 гектарга кенгайди.

1952 йил Марказий Фарғона тарихидан алоҳида ўрин эгаллайди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришни дадиллик билан давом эттириш соҳасида улкан ғамхўрлик кўрсатдилар. Чўлни колхозларнинг бўлинмас фондларига ажратилган маблағнинг бир қисми ҳисобига ўзлаштириш иши кенг қулоч ёйди. 1952 йили Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қарорига асосан «Ферганаводстрой» тресги ташкил этилди. Бу трест ихтиёрига 7 та қурилиш монтаж конторасн топширилди. Бундан ташқари темир-бетон блоклар тайёрловчи 3 та завод, ремонт механика заводи ва бошқа ишлаб чиқариш корхоналари шу трестга бириктириб қўйилди.

Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш ва суғориш юзасидан колхозлараро Совет ташкил этилиши жуда муҳим воқеа бўлди. Бу Совет чўлни ўзлаштиришда катта роль ўйнади. Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришда 12 совхоз ва 150 та кўчма бригада қатнашди. Биринчи навбатда 173,2 минг гектар ер ўзлаштирилиши лозим эди. Бу вазифани бажаришда водий чўлқуварлари ғайрат ва шижоат кўрсатдилар.

Чунончи, Катта Фарғона канали ва Охунбобоев номли канал анча кенгайтирилди. Секундига 7-40 кубометргача сув ўтказадиган кўпгина шохобчалар қуриб битказилди. Ёзёвон, Сарисув-Шўрқўрғон, шимолий Бағдод, Қорақалпоқ, Ғарбий Ёзёвон, Дамкўл ва бошқа коллектор ҳамда иншоотлар битказилди. Хўжаликлараро қурилган коллекторлар ер ости ва устки сувларни чиқариб юборишда муҳим роль ўйнади.

Марказий Фарғона ерларида 625 километрдан узунроқ магистрал йўллар фойдаланишга топширилди. Норин ва Қорадарё, шунингдек, Сирдарё устида 3 та йирик кўприк қурилди. 23 колхоз посёлкаси қурилиши бошлаб юборилди, 5000 та уй-жой биноси қурилди, 60 га яқин маданий-маиший хизмат кўрсатиш бинолари ва кўпгина ишлаб чиқариш корхоналари чўлқуварларга яхши хизмат кўрсатмоқда. Посёлкалар электрлаштирилиб, уларга телефонлар ўтказилган. Кўчиб келаётган колхозчилар учун 170 га яқин артезиан қудуғи қазилди.

Экин майдонларининг структурасига қараганда, янги ўзлаштирилган ерларнинг 70,2 процентига пахта экилган. Қолган майдонларда шоли, маккажўхори, оқжўхори ва бошқа экинлар етиштирилмоқда. 1953—1960 йиллар давомида Марказий Фарғонанинг янги ерларида 180 минг тонна пахта етиштирилди. 1963 йили етиштирилган ялпи пахта ҳосили 62,1 минг тоннани ташкил этди. Ўша йили ҳосилдорлик гектар бошига ўртача 14,2 центнерга етказилди.

Марказий Фарғона ажойиб пахта усталарини, чинакам қаҳрамонларни етиштирмоқда. Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг чўлга кўчиб борган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган механизатор Маннон Жалолов бошлиқ бригадаси меҳнатда ажойиб мўъжизалар яратмоқда. Бригада аъзолари чўлнинг қийин шароитида пахтадан мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Улар 1965 йили шўр босган ерларнинг ҳар гектаридан 28 центнердан «оқ олтин» кўтаришди. Бундай бригадалар жуда кўп.

Марказий Фарғона ерларида йирик пахтакор хўжаликлар барпо этилганлиги айниқса диққатга сазовордир. Фарғона область, Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли, «Коммунизм», Андижон область Задарё районидаги «Гигант», «Правда» колхозлари чўл бағрида гуллаб яшнаётган, иқтисодий бақувват хўжаликлардандир.

Марказий Фарғона ерларини шўр босган дедик. Ҳозирги вақтда шўрни йўқотиш ва экин экилиб келаётган ерларнинг ҳосилдорлигини кескин ошириш асосий вазифа қилиб қўйилди. **Ернинг шўрини эса алмашлаб экишни йўлга қўймасдан туриб батамом йўқотиш анча қийин. Шунинг учун айрим колхозлар шоли экиш йўли билан шўрни йўқотиш тадбирларини кўрмоқдалар.** Масалан, Андижон область, Задарё районидаги «Гигант» колхози кўп йиллардан буён худди шундай қиляпти. Бу хўжаликда шўрланган ерларга даставвал шоли экилиб, сўнгра пахта етиштирилмоқда.

Шўр ерларда пахта ҳосилдорлигини оширишда Бўз районидаги «Ленинчи» колхози ҳам катта тажриба орттирмоқда. Бу хўжалик кейинги 10 йил ичида улкан ютуқларга эришди. Ҳар беш йилликда ҳосилдорлик қарийб икки баравар кўпайди, колхознинг даромади эса уч-тўрт марта ошди.

Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхози ҳам шўр ерларда мўл-кўл ҳосил етиштирмоқда.

1965 йилга қадар Марказий Фарғона ерларидан 86,4 минг гектари тайёрланди. Яна 86,8 минг гектар майдонни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш талаб этилади. СССР халқ хўжалигини ривожлантириш янги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларида Марказий Фарғона ерларини ҳам жадаллик билан ўзлаштириш кўзда тутилган. Беш йиллик планга кўра, 1970 йилнинг охирига бориб бу ерда тағин 33 минг гектар ер ўзлаштирилади. Бунинг учун кўп маблағ, техника воситалари ажратиляпти. Булардан ташқари, Марказий Фарғона канали лойиҳалаштирилмоқда. Каналнинг узунлиги 116 километр бўлиб, ундан секундига 200 кубометр сув оқиб ўтади. Бу канал Марказий Фарғона ерларида 140 минг гектардан зиёдроқ камсув майдонларни сув билан таъминлайди.

Марказий Фарғонанинг истиқболи порлоқ. Бу ерда янги пахтачилик районлари барпо этилади. Фарғонанинг марказий қисми яқин йиллар ичида мамлакатга 500 минг тоннадан ортиқроқ «оқ олтин» етказиб берадиган бўлади. Бу ерлар боғ-роғлар ўлкасига айланади.

БЕҲАД ХУРСАНДМИЗ

Р. РУСТАМОВ,
Самарқанд областидаги «Каттақўрғон» совхозининг директори.

КПСС XXIII съезди қарорларида ажойиб ғалабаларимиз ва янги беш йилликдаги режаларимиз ёрқин ифода этилган. Ишчилар ва деҳқонларнинг қаҳрамонона меҳнатига юксак баҳо берилган. Дарҳақиқат, етти йиллигимиз саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам яхши кўрсаткичлар билан якунланди. Қишлоқ меҳнаткашлари пахта ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда катта ғалабаларга эришдилар. Буни хўжалигимиз мисолида равшан кўришимиз мумкин.

Ихтисослаштирилган совхозимиз ишчилари ўтган йили совлиқлардан кўплаб эгиз қўзи олдилар, гўшт ва қоракўл тери тайёрлаш планини анча ошириб адо этдилар. Давлатга дон сотиш планини бир ярим баравар ошириб бажарилди.

Чорвадорларимиз съезд шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олган эдилар. Уни бажариш учун кураш қизғин давом этяпти. Ҳар юз бош совлиқдан 150 тадан қўзи олишга сўз берган С. Уроқов, С. Рўзиев, Қ. Саидов ўртоқлар каби илғор чўпонлар яхши натижаларга эришмоқдалар.

Коллективимиз аъзолари съезд материалларини ўрганар эканлар, беш йиллик план топшириқларини шараф билан бажарамиз, хўжалигимизни янада юксалтирамиз, демоқдалар.

БИР КЕЛИБ КЕТИНГ ҚИШЛОҒИМИЗГА...

А. САРДОРОВ,
Сирдарё областидаги «Ержарсовхозстрой» трестининг ходими.

Бу қўшиқни эшитиб, дафъатан завқланиб кетаман, худди бизнинг Мирзагулистонга бағишлаб тўқилган-ов, деб фахрланаман.

Ҳа, Совет ҳокимияти йилларида Мирзачўл беқиёс ўзгариб кетди. Унинг бағрида бундан 42 йил муқаддам яхши ният билан ташкил этилган «оқ олтин» кони — «Пахтаорол» совхози, ундан кейин қад кўтарган бошқа кўп хўжаликлар ҳозир Сирдарё областининг фахри!

Асосий дастуримиз — СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани Директиваларида «қишлоқ билан шаҳар ҳаётининг маданий-маиший шароитлари ўртасидаги тафовутларни бартараф қилишга қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқилсин ва бу программани кенг кўламда амалга оширишга киришилсин» деб айтилган жумлалар сирдарёлик қурувчилар қалбидан ҳам чуқур жой олди.

Бизнинг қурилиш ташкилотимиз совхозларда уй-жой ва жамоат бинолари қуришда янги методлардан фойдаланмоқда. Меҳнат аҳлининг дидига мос уй-жой бинолари ҳамда мактаб, ясли, меҳмонхона, клуб, магазин ва бошқа маданий-маиший иншоотлар қурилишини тағин ҳам авж олдиравeрамиз. Съезд қарорлари бизнинг бу соҳадаги фаолиятимизда асосий қўлланмадир.

◆ ● ◆

ҚАРШИ ЧЎЛИНИНГ КЕЛАЖАГИ

Б. УСМОНОВ,
«Каршистрой» бошқармасининг бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган ирригатор.

КПСС XXIII съезди Директивалари мамлакатимиздаги барча кишилар сингари Қарши чўлини ўзлаштирувчилар томонидан ҳам қизғин шодиёналик билан кутиб олинди. Съезд қарорларини бажаришга зўр ғайрат билан киришмоқдамиз.

Мирзачўл, Сурхон — Шеробод водийси сингари Қарши чўли ҳам катта ер майдонларига эга. Қарши чўлини ўзлаштириш борасида жуда катта тадбирлар амалга оширилади. Қашқадарё чўлқуварларининг мардонавор меҳнати, иродаси ва шижоати билан минглаб тонна «оқ олтин», кўплаб ингичка толали пахта етиштирилади, серҳосил экин майдонлари, боғ-роғлар вужудга келтирилади.

Қарши чўлида салкам бир миллион гектар ерни ўзлаштириш мўлжаллаб қўйилди. Ҳозир Қашқадарё областида суғориладиган ва шартли суғориладиган ерлар майдони 200 минг гектар атрофида деб ҳисобланса, «Каршистрой» бошқармаси коллективи зиммасига қанчалар улкан ва масъулиятли вазифалар юклангaнлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Бошқарма ишчилари, инженер-техник ходимлари қардош Туркманистон ССРнинг Қизилоёқ массивида Амударё сувини 150 метр баландликка кўтариб берадиган қудратли насос станцияси қурадилар. Станция насослари ҳар секундда 350 кубометр сувни дарёдан машина каналига узатиб туради. Шунингдек, узунлиги 200 километр бўлган Қарши машина ва магистрал каналининг қуриб битказилиши билан яна анчагина ерларни қишлоқ хўжалиги оборотига киритиш мумкин бўлади. Чўлда ўнлаб йирик совхоз, пахта, ёғ, консерва, гўшт ва сут корхоналари қад кўтаради.

Миллион гектар ерни бирданига ўзлаштириш мумкин эмаслиги ҳаммага аён. Шунинг учун уни босқичма-босқич ўзлаштириб бориш плани ишлаб чиқилди. Биринчи навбатда 346 минг гектар ер ўзлаштирилади. Бу жойларда 47 совхоз, шу жумладан 33 та пахтачилик совхози ташкил этилади.

Янги беш йиллик планга мувофиқ, бизнинг коллективимиз 1970 йилгача 50 минг гектар янги ерни ўзлаштириш ва бу ерларда 7 та совхоз барпо этиши керак. Шунга эришмоқ учун уч йил ичида Қарши машина ва магистрал каналлари, 6 та насос станцияси қуриб битказилиши лозим. Канал ҳамда насос станцияси объектларида 100 миллион кубометрдан кўпроқ ҳажмда тупроқ ишлари, 1,5 миллион кубометр темир-бетон ётқизиш ишлари адо этилади. Бундан ташқари кўпгина йўллар, ёрдамчи саноат корхоналари, устахоналар барпо этилади, қурувчилар учун уй-жой, коммунал-маиший объектлар қуриб топширилади.

Бошқармамиз ташкил этилганига икки йил бўлди. Шу қисқа муддат ичида бир қатор қийинчиликларни бартараф қилишга тўғри келди, 39 миллион сўмлик капитал маблағни ўзлаштирдик. Жумладан, 24 миллион 422 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Қизилоёқ ва Таллимаржон кўркамлашиб боряпти. Бошқарманинг саноат базасини яратиш соҳасида ҳам анча ишлар қилинди.

Коллективимиз беш йилликнинг дастлабки йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга бел боғлаган. Меҳнат унумдорлигини 4,5 процент ошириш ҳаракатидамиз. Қурилиш-монтаж ишлари таннархи белгиланганига қараганда 6 процент арзонлаштирилади. Рационализаторлик таклифларини жорий этиш йўли билан камида 76 минг сўм тежалади. 6 насос станцияси қурилишида тупроқ ишлари асосан тугалланади. Учта шундай станцияда бетон ётқизиш ишлари бошлаб юборилади.

Мелиорация ишларига кейинги пайтларда катта эътибор берилаётир. Қаршининг мавжуд суғориш зонасида мелиорация тармоқлари йўқ ҳисоби. Чимқўрғон сув омбори ишга туширилгандан кейин бундай тармоқ зарурлиги ҳаммага аён бўлиб қолди. Шу сабабли Жанубий коллектор қурилишини жадаллаштиришга аҳд қилдик. Бу катта иншоот Қарши чўлида янги ўзлаштириладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш билан бирга, Қарши ва Косон районларидаги суғорилаётган зонанинг сизот сувларини олиб кетувчи энг яхши восита бўлиб қолади. 47 миллион сўм сарфлаб тикланадиган қурилиш материаллари комбинати ва Қарши шаҳрида барпо этиладиган бинокорлик индустрияси корхоналари қурилиши жадаллаштирилади.

Қарши чўли мамлакатимизнинг, жумладан Ўрта Осиёнинг бошқа районларида ўзлаштирилаётган массивларга нисбатан ўзгача хусусиятларга эга. Бу ернинг тупроғи унумли, ёғини сочин кам бўлади, ҳавоси илиқ, иссиқ кунлари қарийб 200-250 кунгача давом этади. Гап шундаки, **Қашқадарёнинг қуйи ўзани атрофида Чимқўрғон сув омбори қурилмасдан аввал 150 минг гектардан кўпроқ ерга ғалла экиб келинган. Ерлар ўша вақтда кўкламги оқава сув билан суғорилган. Сув омбори фойдаланишга топширилгандан кейин ҳам шу катта майдонда суғориладиган экинлар экилаётгани йўқ. Ваҳолонки, бу ерларни текислаш учун ортиқча харажат талаб қилинмайди, пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиш малакасига эга бўлган деҳқонлар кўп.** Шуларни ўйлаб ҳамда **республикамизда янги беш йилликда 500 минг гектар ер ўзлаштириш вазифаси қўйилганлигини назарда тутиб, Амударё сувини Қашқадарёга буришдек ғоят катта ишни 1970 йилгача амалга ошириш керак деган фикрдамиз. Шунда 50 минг гектар ерни комплекс ўзлаштириш билан бирга Қарши ва Косон районларидаги 100 минг гектардан ортиқ шартли суғориладиган майдонларнинг ҳам сув ресурслари кўпаяди. Қашқадарёнинг қуйи ўзани атрофидаги ерлар Аму суви билан таъминланса, Чимқўрғон суви билан Қашқадарёнинг ўрта ўзани зонасида 50 минг гектар ерни суғориш имконияти вужудга келади. Демак, Амударё сувини Қашқадарёга буриш йўли билан 200 минг гектар қўриқ ерни суғориладиган зонага айлантириш мумкин бўлади. Чўлқуварларнинг шу фикрлари амалга оширилса, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида яна катта имкониятлар очилган бўлур эди.**

«Средазгипроводхлопок» институтидан Қарши чўлини ўзлаштириш бўйича лойиҳа ҳамда смета ҳужжатларини жуда кечикиб олаётирмиз. Бу эса ишнинг белига тепмоқда. Институт раҳбарлари янги ўзлаштириладиган жойларда барпо этиладиган иншоотларнинг, объектларнинг лойиҳаларини белгиланган муддатларда тайёрлаб бериш юзасидан конкрет тадбирларни кўрсалар фойдадан холи бўлмас эди.

Совхозлар тузиш соҳасида орттирилган тажриба, Қашқадарёнинг қурғоқ ва иссиқ иқлими янги ташкил қилинадиган совхозлар посёлкасини пухта ўйлаб лойиҳалашни талаб этади. Бироқ, бу соҳада шу вақтгача мукаммал лойиҳага эга эмасмиз.

Қарши чўлини ўзлаштириш учун юзлаб олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассис кадрлар зарур. Лекин бу соҳада ҳам ҳал этилмаган муаммолар анча бор. Ўтган йили бизнинг бошқармага 115 инженер ва техник юборилиши лозим эди. Булардан атиги 15 киши келди. Бажариладиган ишларнинг кўлами бошқарма ҳузурида тайёрланаётган кадрлар етишмаслигини кўрсатиб турибди. Шунинг учун маҳаллий партия ва совет ташкилотлари бизнинг кадрлар масаласидаги эҳтиёжларимизни инобатга оладилар деб ўйлаймиз.

ФАРҒОНА области. Олтиариқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози пахтакорлари чигит экишни 20 апрелга қадар тугаллашга қарор қилганлар. Бунинг учун шу кунларнинг ҳар бир дақиқасидан оқилона фойдаланилмоқда. Чигит экиш жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда. Суратда: 2-бригадада чигит экиш пайти тасвирланган.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЮЛДУЗЛАР САРИ ПАРВОЗ ҚИЛАЙЛИК!

РАКЕТА-КОСМИК СИСТЕМАЛАРНИНГ ЭНГ КАТТА КОНСТРУКТОРИ АКАДЕМИК С. П. КОРОЛЕВ БИЛАН ҚИЛИНГАН БИР СУҲБАТ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИКОЯ

Совет халқи Космонавтика кунини байрам қилмоқда, космосга биринчи бўлиб парвоз қилган Ю. А. Гагарин учганига беш йил тўлган кунни нишонламоқда. Шу кунларда одамлар совет олимларига, конструкторларига, шу жумладан яқинда вафот этган академик Сергей Павлович Королевга бўлган ўз ҳурматларини баён қилмоқдалар.

Биз журналистлар у билан неча марталаб учрашганмиз, кўп марталаб суҳбатлашганмиз, космик илмий экспериментларни тайёрлаш ва ўтказиш кунларида у қандай ишлаганлигини кўрганмиз. Тиниб-тинчимаган оптимист олим Королев космик фазога мен ўзим ҳам учиб чиқишим мумкин бўлган кун келади, деб умидвор эди.

Сергей Павлович Королев билан ўтказилган бу суҳбат икки соатдан кўпроқ давом қилди ва шу суҳбатда космонавтиканинг ривожланиши, камол топиши, унинг истиқболларига доир кўпгина масалалар ҳақида гаплашилди.

Мана, ўша суҳбатнинг бир оз қисқартирилган мазмуни.

● ●

— Бизнинг бу суҳбатимиз кундалик дафтарингизнинг навбатдаги саҳифасига ёзиб қўйилса керак? — деб сўради олим кўзи билан қиё қараб.

— Албатта. Ўз ҳақингизда бирор нима айтиб беришингизни илтимос қилардим, — дедим мен.

— Шуни унутмангки, ракеталарни учирувчи аппаратларни, космик кемалар яратиш, космонавтларни тайёрлаш соҳасида қилинган, қилинаётган ва қилинажак ишларнинг ҳаммаси олимлар, конструкторлар, чинакам талант соҳиби бўлган кишилардан иборат катта группа, бутун-бутун коллективлар сарфлаган куч ва ғайрати натижасидир. Буни ҳамиша эсда тутишингизни ўтинаман.

— Хўп.

— Халқимиз, партиямиз тарбиялаб етиштиришган жуда кўп ўнлаб кишилар ҳақида, жуда кўп ўнлаб олимлар тўғрисида гапириб бериш керак, — деди қатъият ва талабчанлик билан олим.

— Эҳтимол, гапни ўзингиздан бошлашга ижозат берарсиз? — деб илтимос қилдим мен умидвор бўлиб.

Илтимосим қондирилармикан, деб узоқ телмуриб турдим. Ўзим ҳижолат тортмоқда эдим, чунки олимнинг шу қадар қимматли вақтини олаётганлигимни тушунардим. Катта ёзув столи ёнидаги столчада турган телефон пультида чироқчалар дамба-дам милтиллаб ва ўчиб турарди.

— Қани бўлмаса, тик турабермай ўтирайлик, — деди Сергей Павлович менга кулиб турган кўзлари билан қараб. — Менинг ҳаётимда сақланиб қолган ёрқин хотиралардан бири, у ҳам бўлса, Константин Эдуардович Циолковский билан бўлган учрашувдир... — деб гап бошлади у.

... 1929 йил эди. Ўша вақтда мен 24 ёшлар чамасидаги ўспирин эдим. У маҳалларда биз дўстларимиз билан самолётсозлик ишига кўп қизиқар эдик, ўзимизнинг кичикроқ конструкцияларимизни ясамоқда эдик. Ундан олдинги йилларда аҳамиятли фактлар кўп бўлган эди. Бу фактлар менинг хотирамда абадий сақланиб қолган. Яқин ўтмишга бир назар солайлик. 1924 йилда Н. Е. Жуковский номидаги Ҳарбий ҳаво флоти академиясининг, ҳозир космонавтлар ўқиб турган академиянинг тингловчиларидан бир группаси планеталараро алоқалар секциясини ташкил этган эди. Космосга кўтарилишга имкон берадиган аппарат тариқасида ракеталардан фойдаланиш тўғрисида Циолковский айтган идеялар тарафдорларини бирлаштирмоқ учун бу биринчи уриниш бўлган эди.

Сергей Павлович бир дақиқа тўхтаб, қўлини столга қўйди-да, ўйга чўмди. Чамамда у, ўша йилларни, ўзининг ташаббускор ўртоқларини эслаётган бўлса керак. Унинг ўша ўртоқларидан кўплари ҳозир атоқли олим бўлиб етишиб, ернинг биринчи сунъий йўлдошларини, космик кемаларни, бирталай ракета-космик системаларни яратишда Сергей Павлович билан бирга ишлашмоқда.

— Аслини олганда биз ўзимизнинг актив ҳаракатларимизни ва ҳатто баъзи бир амалий тажрибаларимизни Циолковский билан ўтказилган ўша тўлқинлантирувчи учрашувдан кейин дўстларимиз билан бирга бошлаб юбордик, десак бўлади.

— Агар мумкин бўлса, ўша ишларни гапириб берсангиз.

— Маълумки, асосан ёқилғи билан ишлайдиган ёки ёқилғили ракета двигателлари деб аталган двигателлар космик ракеталарнинг энергия манбаи бўлиб хизмат қилади. Биз ўзимизнинг тадқиқотларимизни аввало мана шу соҳада олиб бордик. Ракетани ердан ажратиб юбора оладиган ёки бошқача қилиб айтганда ернинг тортиш кучини енгиб, ракетани орбитага олиб чиқа оладиган миқдорда энергия бериши мумкин бўлган ёқилғи топишимиз керак эди. Кези келганда шуни айтиб ўтайки, суюқ ёқилғи билан ишлайдиган ракета двигателини яратиш фикри биринчи марта улуғ ватандошимиз К. Э. Циолковскийда туғилган эди.

— Ўша вақтда ракета двигателлари яратиш проблемасига чет эл олимларининг қизиқиши қай даражада эди?

— Чет эл олимларининг кўплари ҳам ракета двигателлари яратиш тўғрисида бош қотирмоқда эдилар. Лекин шундай бўлса ҳам бу соҳада биринчи, асосий ишни Константин Эдуардович Циолковский бошлаб берди. 20—30 йилларда немис олими Г. Оберт, америкалиқ профессор Р. Роддард ва бошқалар ҳам тажрибалар ўтказган эдилар.

Биз ёшлар ҳам ўз мақсадимизга интилмоқда эдик, биз ўзимизнинг тажрибаларимизни биринчи марта Москвада, Садово-Спасская кўчасидаги ертўлада ўтказар эдик. 1933 йил 17 август жуда аҳамиятли кун бўлди. Ўша куни М. К. Тихонравов ясаган ва суюқ ёқилғи билан ишлайдиган биринчи совет ракетаси осмонга кўтарилди. Бу муваффақият ҳаммамизни ўз кучимизга узил-кесил ва қатъий ишонишга мажбур қилди.

— Сизларнинг амалий ишларингиз Циолковский назариясига асосланганмиди?

— Ҳа, биз шу назарияни асос қилиб олган эдик. Бироқ, биз бу назарияни ижодий ўзлаштириб, унга ўзимиздан ҳам бир қанча янгилик қўшдик. Зотан, бундай янги ишда шундай бўлиши табиий. Практика бизнинг билимларимизни кенгайтира берди, планларимизни аниқлай берди, янги идеяларни келтириб чиқара берди. Назария шу тариқа такомиллашиб борди. 1933 йилда мамлакатда биринчи бўлиб Реактив илмий-тадқиқот институти ташкил қилинди. Бу институт Москва ва Ленинградда ракета иши билан шуғулланувчи серташаббус ходимларни бирлаштирди. Ватанимиз ракетасозлигини ривожлантиришда шу тариқа янги босқич бошланди.

Совет давлати кучга тўлиб, мустаҳкамланиб бормоқда эди, меҳнаткашларнинг ғайрат ва ташаббуси чексиз эди. Бизнинг ишларимиз учун мустаҳкам илмий-техника базаси яратилмоқда эди. Лекин яқинлашиб келаётган урушнинг даҳшатли нафаси ҳам жаҳонда сезила бошлаган эди. Кўп олимларнинг диққати мудофаа масалаларига тобора кўпроқ қаратилмоқда эди. Соф илмий ниятларни амалга оширишни бир четкага йиғиштириб қўйишга тўғри келди. Бизнинг баъзи тадқиқотларимиз мудофаа учун фойдали бўлиб чиқар, деган ниятда эдик.

1940 йилнинг февралида бизнинг мамлакатимизда суюқ ёқилғи билан ишлатиладиган ракета двигатели ўрнатилган биринчи планерни учириш синовлари ўтказилди. Бу — реактив авиацияни ривожлантиришда жуда муҳим натижа берган биринчи қадам бўлди. Жаҳон практикасида ўша дамгача бу хилдаги учириш тажрибаси ўтказилмаган эди. Бу тажриба ракета двигателлари ўрнатилган аппаратларни учиришни давом эттиришга муайян ижобий таъсир ўтказди. Улуғ Ватан уруши йилларида 1942 йилда биз суюқ ёқилғи билан ишлайдиган двигателли биринчи самолётни осмонга чиқаришга муваффақ бўлдик. Сиз «осмон уларга бўйсинмоқда» деган фильмни кўрганмисиз?

— Ҳа, жуда яхши фильм эди.

— Реактив самолётда биринчи бўлиб учган таниқли синовчи учувчи Григорий Бахчиванжи тўғрисидаги ҳужжатли кадрлар ўша фильмда кўрсатилган эди. Зийрак олим Циолковскийнинг: «Парракли аэропланлар давридан сўнг реактив аэропланлар ёки стратосфера аэропланлари даври бошланиши керак» деб башорат қилиб айтган сўзлари рўёбга чиқди.

Суҳбатнинг бошида берган биринчи саволимга қайтиб:

— Сиз ўзингизнинг ҳаёт йўлингизни менга айтиб беролмайсизми? — деб сўрадим.

— Чамамда, мен сизга керагидан кўра ҳам ортиқроқ нарсани айтиб бердим шекилли, — деди бунга жавобан табассум билан олим. — Аммо сизнинг саволингизга жавоб бермасдан ўтиб бўлмайдиганга ўхшайди. Начора, жуда қисқа бўлса-да, гапиришга тўғри келади, — деб давом этди Сергей Павлович, — мен Украинада 1906 йилда муаллим оиласида туғилганман. Отам ўлгач, мени муаллима ойим ва инженер ўгай отам тарбиялаб ўстиришди, ойим ҳозир ҳаёт, пенсия олади. Болалигимда ўрта умумий таълим олишга муваффақ бўлолмадим — шароит йўқ эди. Икки йиллик профессионал бинокорлик мактабини тамомладим. Дурадгор бўлиб ишладим. Томларга черепица ёпар эдим. Кейинроқ бориб, заводга кириб станокда ишладим. Менинг меҳнат стажим 16 ёшимда бошланган. Олий маълумот олишни орзу қилар эдим. Орзум ушалди...

Олимнинг Бауман номидаги олий техника билим юртида ўқиган йиллари тўғрисида, ажойиб педагоглар ҳақида, планеталараро алоқалар жамияти борлигини биринчи марта мана шу ерда ўқиб юрган вақтида билганлигини, космосни ўзлаштириш ташаббусчиларининг лекцияларини тинглаганлиги тўғрисидаги ҳикоясини қизиқиб тингладим. У заводда ишлаб туриб ўқишга мажбур бўлганлигини ҳам гапирди.

— Сиз қаерда ишлар эдингиз?

— Асосан мен ўша вақтда ҳали ёш бўлган авиация саноатининг корхоналарида ишлаганман. Назария билан практика, практика билан назария — булар жуда фойдали. 1930 йилда ўқув юртини тамомладим. Энди ўзим танлаган касб билан шуғулланишим ва учар аппаратларнинг янги турларини яратиш орзусини амалга оширишим керак эди.

— Агар мумкин бўлса, диплом ишингизнинг темасини айтиб берсангиз?

— Бу асло сир эмас. Диплом ишимни ёқлаётганимда аппарат бемалол учадиган бўлиб қолган эди.

— Қандай қилиб?

— Ҳа, бемалол учмоқда эди. Мен енгил моторли икки ўринли самолет ясаб уни қурган эдим. Менинг диплом ишимга ажойиб авиаконструктор Андрей Николаевич Туполев раҳбарлик қилганлигини ҳам айтиб ўтишим керак. Бу нарса сизни қизиқтирса керак, албатта.

Сергей Павловичнинг гапидан маълум бўлишича, 1932 йилда Осоавиахим Марказий совети реактив ҳаракатни ўрганиш билан шуғулланувчи Москва ишлаб чиқариш группасини тузган эди. Унчалик катта бўлмаган шу коллективга ёш инженер Королевнинг ўзи раҳбарлик қила бошлади. Таниқли инженер Ф. А. Цандер ҳам шу коллективда қизғин ишлаб унинг бригадаларидан бирига раҳбарлик қилиб турган.

— Тез орада бизнинг тадқиқотларимизнинг муваффақиятли натижалари маълум бўлиб қолди, деб давом қилди Сергей Павлович.

— Бу натижаларни олимлар жамоатчилиги кўриб маъқуллади. Ҳали айтиб ўтганимдек, 1933 йилнинг охирида реактив илмий-тадқиқот институтида ишлай бошладим. Мени директорнинг илмий қисм бўйича ўринбосари қилиб тайинлашди, сўнгра эса мен конструкторлик бўлимларидан бирининг раҳбари бўлдим. Бу бўлим янги ракеталар конструкциясини яратмоқда эди. Мен шу бўлимда мароқли эксперимент ишлари олиб бордим. Константин Эдуардовичдан бевосита маслаҳат олиб туриш, афсуски, бизга насиб бўлмади. 1934 йилда унинг касали тобора кучаяверди. 1935 йилда у вафот этди. Жаҳон энг буюк олимдан жудо бўлди.

— Сиз аэромеханика факультетини тамомлаган экансиз. Демак сиз самолётларнинг дипломли конструктори, экансиз-да?

— Ҳа, сизга бир нарсани айтишни унутибман. 1930 йилда мен учувчилар мактабини тамомлаганман. Шундай қилиб менинг яна бир касбим бор — учувчиликни ҳам ўрганганман.

— Кўп учган бўлсангиз керак?

Анчагина учганман, ҳаттоки, синовчи учувчи ҳам бўлганман. Ўзим конструктор бўлганим учун бундай учишлар менга жуда кўп нарса берди. Машинани учириб синаётган учувчининг шу машина тўғрисидаги докладини эшитиш бошқа-ю, ўзинг самолётни учириб, инженер сифатида унинг яхши ва ёмон жиҳатларига баҳо беришинг бошқа.

— Илмий ишларингиз ва конструкцияларингиз тўғрисида гапириб берсангиз.

— Буни гапириб бериш учун жуда кўп вақт кетади, — деди суҳбатдошим. — Бир қанча турли асарлар ёзганман. Буларнинг ҳаммаси ракета техникаси проблемаларига бағишланган. Лекин менинг асосий ишим ҳамиша турли ракета конструкцияларини ишлаб чиқиш, амалга ошириш ва уларни учиш шароитида синаб кўриб, такомиллаштиришдан иборат. Кичик ракеталардан тортиб то космик кемаларгача шуғулланаман. Бошқасини айтиб ўтирмасам ҳам бўлади, — деди олим бу тўғридаги муҳокамага чек қўйиб. — Космонавтларнинг учишларини, ерга қўнишларини ўзингиз ҳам кўргансиз. Буларни такрорлаб ўтиришнинг ҳожати бормикан, биз нималарга интилаётганлигимизни лоақал умумий тарзда бўлса ҳам гапириб ўтсак яхшироқ бўлмасмикан?

— Жуда яхши бўларди.

— Космик кемалар коинот ичкариси томон тобора узоқларга учаверади. Биз сирли осмоний жисмлар сатҳига оёқ қўйиб уларнинг табиатини билмоқ, оқибат натижада атрофимиздаги коинотни ва ўзимиз яшаб турган Ернинг ўзини ҳам яхшироқ билмоқ учун Қуёш системасининг планеталарига етиб боришни орзу қилмоқдамиз. Қуёш атрофидаги фазонинг ҳаммасига одамларни чиқариш тўғрисида Циолковский орзу қилган ниятни инсоният ахир бир куни рўёбга чиқаради. Одамни Ойга қўндириш ҳам энг биринчи вазифалардан бири бўлиб турибди. Бу ният қандай қилиб амалга оширилади, буни ҳозирча узил-кесил айтиш қийин. Эҳтимолки, дастлаб Ер атрофидаги орбитага космик станция чиқариб қўйилар ва бу станция космик кемалар учун манзил бўлиб хизмат қилар. Бундай космик кемалар «Ер—орбитадаги станция — Ой», «Ой — орбитадаги станция — Ер» маршрути бўйлаб учиб юрарди. «Восток» кемасида саёҳат қилганларнинг ҳар бири айни вақтда ҳам пассажир, ҳам кема командири, ҳам тадқиқотчи олим бўлди. Ичига кўпроқ одам сиғадиган кемаларни космосда учириш тўғрисидаги орзуни амалга оширишга яқинлашмоқдамиз. Бундай кемаларда бир неча киши айни бир вақтда яшаши ва ишлаши мумкин. Кема командири ва олимлардан иборат экипажлар ҳозир мана шундай учишларга ҳозирланмоқда.

— Космосни ўзлаштириш инсониятга қандай амалий фойда беради.

— Берадиган фойдаси кўп. Аввало, космик кемалар жуда яхши транспорт воситаси бўлиб қолади. Москвадан Нью-Йорккача бўлган йўлни парвоз қилиш ва қўниш учун кетган вақтни ҳам қўшиб ҳисоблаганда бундай кемалар 11 соатда эмас, атиги бир ярим-икки соатда босиб ўтади. Бундай космик кемаларда почта, яъни хатлар, посилкалар ва ҳатто юклар ташиш мумкин бўлиб қолади.

— Одамлар қатнаса ҳам бўладими?

— Албатта, одамлар ҳам қатнайди.

— Вазнсизликчи?

— Бу — энг муҳим проблемаларнинг бири. Космосда учишга доир ҳамма масалаларнинг ҳал қилиниши мана шу проблеманинг муваффақиятли ечилишига боғлиқ. Вазнсизликнинг одам организмига таъсири ҳали тўла ўрганилгани йўқ. Лекин биз эҳтимолки, космик кеманинг ичида муваққат «сунъий оғирлик» вужудга келтиришимиз мумкин бўлиб қолар. Эҳтимолки, бу чора бизга кўп нарса берса керак.

— Кечирасиз, бир нарсани аниқлаб олмоқчиман. Сиз Ойга қўниш ҳақида гапирдингиз. Ўтказилмоқчи бўлган бу экспериментнинг қандай илмий аҳамияти бор?

— Аввало, Ойга махсус автомат лабараториялар чиқарилади. Ойга одамни чиқазиш билан боғлиқ турли техникавий масалаларни ҳал қилмоқ учун шу табиий йўлдошимиз тўғрисида мумкин қадар кўпроқ нарсаларни билиб олишимиз лозим. Бу тўғрида кўп гапирилди: Ой Қуёш системаси планеталарини тадқиқ қилиш учун ўрталикдаги старт майдончаси бўлиб қолиши керак. Ойда техника, ёнилғининг зарур запасларини, хуллас, масалан, Марсга учишни пухта тайёрламоқ учун зарур бўлган нарсаларнинг ҳаммасини тўплаб қўйиш мумкин.

— Охирги савол. Сиз ўзингизнинг фан соҳасидаги мақсадларингизни қисқа қилиб айтиб беришингизни илтимос қилардим.

— Бундан 40 йил олдин мен ўзим қурган самолётларда учишни орзу қилардим. Шундан сўнг етти йил ўтгач, К. Э. Циолковский билан учрашганимдан кейин фақат ракеталар қуришга қарор қилдим. У билан учрашганимдан кейин мен ракеталар қуриб, ракеталарда учиш керак, деган фикрни ўзимга жазм қилиб олдим. Бутун ҳаётимни мана шу ишга бағишладим. «Юлдузлар сари тобора баланд кўтарилайлик! деган шиорни ўзимизга шиор қилиб олганмиз.

— Ўзингиз ёзган биринчи китобни менга кўрсата оласизми? — деб сўрадим.

— Кўрсатсам бўлади, — олим ёнидаги хонага кириб, шкафдан бир китобчани олиб чиқди. Бу китоб бундан 30 йил муқаддам ёзилган эди.

— Сиз бу китобни Константин Эдуардовичга юборганмидингиз?

— Юборганман. Лекин адресимни кўрсатмаган эдим.

Ҳа. Циолковский: «оқилона, мазмунли, фойдали китобча» деган сўзларни конструкторнинг худди мана шу китоби тўғрисида ёзган эди.

— Чўзилиб кетган суҳбатимизни тамомламасак, бўлмайдиганга ўхшайди, — деб таклиф қилди академик Королев.

— Суҳбатни якунлаб, шуни айтмоқчиман: космосни ўзлаштиришда эришган натижаларимиз айрим кишиларнинг хизмати эмас, бутун халқнинг хизмати, партиямизнинг, Ленин партиясининг хизматидир.

* * *

Сергей Павлович Королев билан бўлган бу суҳбат 1963 йил 30 ноябрда ўтказилган эди. Бироқ, ўша вақтда у бу суҳбатни матбуотда эълон қилишга розилик бермаган эди. Сергей Павлович суҳбат текстини кўриб чиқиб, унинг биринчи саҳифасига бундай деб ёзган эди: **Бу қўлёзма кутилмаган тарзда ўтказилган суҳбатимиз тўғрисида сизга эзгу хотира бўлиб қолаверсин. Шу сатрларни ўқиганимда, бирмунча ҳаяжонландим, чунки бўлиб ўтган кўп воқеалар эсимга тушди. С. Королев».**

Шундан бери орада икки ярим йилча вақт ўтди. Ракета — космик системаларнинг конструктори билан яна бир неча марта учрашдим. Унутилмас ноябрь кунида олим айтган гапларнинг кўплари рўёбга чиқди. Кўп ўринли биринчи «Восход» кемаси яратилди ва учиш шароитида синаб кўрилди, шу кемада учган одам унинг ичидан космик фазога ҳам чиқди. «Луна-9» автомат станцияси Ой юзасига юмшоқ қўниб, Ой рельефининг нодир суратларини Ерга юборди. «Луна 10» Ой атрофидаги орбитада учиб юрибди. Венера ва Марс яқинроқ бўлиб қолди. Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати Сергей Павлович Королевнинг қудратли таланти мана шу ишларнинг ва бошқа кўпгина ишларнинг ҳаммасида зўр куч билан намоён бўлди.

А. РОМАНОВ.

Суратда (чапдан) биринчи қаторда: А. Г. Николаев, Г. С. Титов, Ю. А. Гагарин, В. В. Николаева-Терешкова; иккинчи қаторда: К. П. Феоктистов; Б. Б. Егоров, А. А. Леонов; учинчи қаторда: В. Ф. Биковский, В. М. Комаров, П. Р. Попович, П. И. Беляев.

В. Данилов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар. 9.30 — Чолғу куйлари. 9.45 — Комбинат янги беш йилликда (тож.). 10.10 — Белоруссия санъат усталари концерти. 10.40 — Совет кинофильмларидан қўшиқлар. 11.25 — Ўзбек куйлари. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — Концерт. 13.40 — Эстрада концерти. (Белоруссия композиторлари асарларидан). 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. 16.15 — Белорус композитори Н. Петренко ҳақида. 18.10 — «Байрам куни» (симфоник поэма). 18.30 — Халқлар дўстлиги қўшиқлари. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 19.55 — Москвадан Космонавтика кунига бағишланган йиғилиш олиб эшиттирилади. 22.00 — Дунё воқеалари. 22.10. — Қўшиқ-ла космосга. 22.40 — Космонавтлар ерда яшайди (рус.). 23.00 — Дам олиш кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БУГУН — КОСМОНАВТИКА КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Салом, коинот!** (мактаб ўқувчилари учун). 19.00 — **Телевизион янгиликлар.** 19.15 — **Космос сари йўл** (адабий эшиттириш). 20.15 — Моҳир созанда **А. Одилов.**

Рус тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар.** 21.10 — **Александр Ульянов** (ҳужжатли фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Ялқов қиз ҳақида эртак** (кичкинтойлар учун). 18.35 — **Тошкент янгиликлари.** 18.45 — **Здоровье** (илмий-оммабоп программа). 19.40 — **Осмон чорлайди** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.55 — **Космосни забт этиш давом этади.** 21.20 — **Тошкент янгиликлари.** 21.35 — **Классик куйлар.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/IV да **Травиата**, 13/IV да **Боғчасарой фонтани.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/IV да **Мирзо Улуғбек**, 13/IV да **Сўнгги нусхалар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/IV да **Қари қиз** 13/IV да **Равшан ва Зулхумор.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 12, 13/IV кеч соат 8 да Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг **концертлари.** Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Қишки мавсумнинг ёпилиши олдидан — 12, 13, 14, 16, 17/IV да **«Лўлилар» аттракционининг** хайрлашув гастроли.

1966 йил 22 апрель кундуз соат 3 да, Тошкент халқ хўжалиги институти ҳузуридаги бирлашган илмий совет мажлисида (Олмазор кўчаси, 183-уй).

Р. Г. Алимов — иқтисод фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Совхозлар экономикасини мустаҳкамлашда молиянинг роли (Қирғизистон совхозлари мисолида)» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

---

16 апрелдан 25 апрелгача Тошкент шаҳридаги Темир йўлчилар маданият саройида

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ТАШҚИ САВДО КОРХОНАСИ «СТЕКЛОЭКСПОРТ» ТЕХНИКА ВА ЛАБОРАТОРИЯ ОЙНАСИ

ВИСТАВКАСИНИ

УЮШТИРАДИ

Виставка ҳар куни эрталаб соат 11 дан кеч 7 гача очиқ бўлади.

Виставкага қизиққан ҳамма ташкилот ва корхоналар таклиф этилади.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг юридик факультети коллективи давлат ва ҳуқуқ тарихи кафедрасининг доценти Л. М. Охунжоновга онаси

Роҳатхон ОХУНЖОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти коллективи нашриётнинг старший технoруги ўртоқ Қ. Раҳимовга отаси

Раҳим ХОЛМИРЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети Хоразм область Халқ контроли комитетининг раиси ўртоқ М. Раҳимовга отаси

Раҳим МАТНАЗАРОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЧЕМПИОН БИЛАН ТЕНГМА-ТЕНГ

Футбол

Суратда: «Пахтакор» марказий стадиони. «Торпедо» (Москва) ва «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасидаги учрашув пайти.

Х. Исроилов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Футбол премьераси ўтиши биланоқ Тошкентда чемпионат очилишига судьялик қилган Анвар Зверев билан учрашиб, ундан биринчи ўйиннинг қандай ўтганлиги ҳақидаги фикрини сўрадик.

— Мамлакат чемпиони билан тенгма-тенг олишиб, бу олишувда бир оз устунлик қилиш «Пахтакор» учун шарафдир!

Ҳақиқатан ҳам, пахтакорчилар биринчи ўйинни кўтаринки руҳ, катта масъулият билан ўтказдилар.

Футбол ҳақида гап боргани учун айрим янгиликларни ҳам айтиб ўтиш ўринлидир. Тбилисида динамочиларга чемпионлик титулини олиб берган Г. Качалин, москвалик спартакчиларга узоқ йил ўқитувчилик қилган Н. Симонян янги лавозимга ўтдилар. Улар янги мавсумда СССР Олимпия командасига раҳбарлик қиладилар. Качалин билан Симоняннинг талабалари 16 майда Тбилиси шаҳрида Чехословакия Олимпия командаси билан учрашадилар. Сўнгра, бу команда ГДР, Польша, Югославия ва Туркия командалари билан ўйнайди.

Яна «Пахтакор»га қайтайлик. Меҳмонларнинг «Пахтакор» дарвозасига киритган биринчи тўпи майдон эгаларининг ҳушини ўзига келтирди. Ўйиннинг иккинчи ярмида пахтакорчилар шиддат билан ҳужумга ўтдилар. Чемпион дарвозасига тўп кириши аниқ сезила бошланди. Бу фикрни трибуналарни тўлдириб ўтирган ҳар бир ишқибоз билдира бошлади. Ишқибозларнинг фикри тўғри чиқди: чемпион дарвозасига моҳирлик билан киритилган тўп ҳисобни дуранг қилди.

Биз қанотдаги ҳужумчи Б. Абдураимовдан биринчи ўйинни изоҳлаб беришни илтимос қилдик:

— Бизнинг команда аъзолари ўйиннинг биринчи ярмини яхши ўтказа олмадилар. Бунда командамиз аъзолари чемпиондан анча чўчиб ўйнадилар. Ўйиннинг иккинчи ярмида эса тошкентлик футболчилар ўзларининг бутун имкониятларини ишга солиб ўйнадилар ҳамда бу курашда рақибларидан батамом устунлик қилдилар.

Футбол премьерасининг бошланиши чакки эмас. Биринчи ўйинда жадвалга бир очко ёзиб қўйилди. Навбатдаги жуда масъулиятли ўйинларда ҳам «Пахтакор» бўш келмайди. Буни чемпион билан бўлган биринчи ўйин тўла исботлади.

В. МАҲКАМОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31226. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиши ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32317. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ Г — 83. | Индекс 64543. | Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. | Р. 06307.